

KÜRTSZÓ

„A HETEDIK ANGYAL IS MEGFÚJTA KÜRTJÉT.
HATALMAS SZÓZATOK HANGZOTTAK A MENNYBEN.”

AZ IGE MELLETT

- Miért nem tudnak azonosulni a római katolikus eucharisztatannal a sola Scriptura elvet valló protestánsok?
- „Mert Istennek beszéde élő és ható...”
(A nehémiási reformáció tanulságairól)

AZ IDŐK JELEI

- Találhatunk-e kijelentéseket a Szentírásban az éghajlatváltozást illetően?
- Teljesedő idők jelei az elmúlt időszakban

HÉTKÖZNAPI KERESZTÉNYSÉG

- Tegyük magasra a mércét!
(A gyermeknevelésről)
- Tapasztalatok, beszámolók

Lapunk címe erre a bibliai igére emlékeztet: „*A hetedik angyal kiáltásának napjaiban elvégeztetik az Isten títka.*” (Jel 10,7)

2020. január 1-jével új évtizedet kezdünk meg. Vajon mit hoz ez az évtized? Tart-e még a kegyelemidő, kapunk-e még haladékokot? A viharfelhők mindenesetre láthatóan gyülekeznek, és sürgetnek minket, hogy „gyűjtsünk olajat a lámpásunkba” (Mt 25,1–13)!

Az Ige mellett

- Miért nem tudnak azonosulni a római katolikus eucharisztiaival a sola Scriptura elvet valló protestánsok? 2
- „Mert Istennek beszéde élő és ható...”
– *A nehémiási reformáció néhány tanulsága* 6

Az idők jelei

- Találhatunk-e kijelentéseket a Szentírásban az éghajlatváltozást illetően? 9
- Teljesedő idők jelei az elmúlt időszakban 16

Hétköznapi kereszténység

- Tegyük magasra a mércét!
A gyermeknevelésről (1. rész) 21

A Bizonyágtételeket olvasva

- A megszentelt élet 24

Tapasztalatok

- Gondolatok Bódvalenke után 25
- Beszámoló az Eleki Életmódközpont 2019-ben végzett munkájáról 29
- Könyvterjesztő munkánk legfrissebb tapasztalatai 31

Búcsúzunk

- Emlékezés Zaja János testvérünkre (1926–2019) 35

Belső használatra szánt kiadvány. Szerkesztők: Vankó Zsuzsa, Buda Júlia

Elérhetőségeink: www.kurtszo.hu; e-mail: kurtszo@kurtszo.hu

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja a Bibliaiskolák Közössége

Felelős kiadó: a Keresztény Advent Közösség elnöke, valamint a Bibliaiskolák Közössége elnöke

A kiadó elérhetőségei: 1181 Budapest, Reviczky Gy. u. 46.

Tel. 06-1/267-3947, 06-20/379-6020; www.bikkiado.hu; e-mail: info@bikkiado.hu

Miért nem tudnak azonosulni a római katolikus eucharisztia tannal a sola Scriptura elvet valló protestánsok?

Dr. Sebestyén Jenő református teológiai professzor 1938-ban – az akkor szintén Budapesten tartott eucharisztikus világkongresszus kapcsán – egy írást tett közzé, amelyből az alábbi sorokat idézem: „A vallásszabadság elve alapján... azt kell vallanunk, hogy – függetlenül attól, hogy ezekben a kérdésekben teológiailag milyen távolságok választanak el bennünket egymástól – legyen meg mind a két félnek a teljes szabadsága... A római katolicizmusnak legyen meg a teljes szabadsága a maga világraszóló ünnepeinek a megrendezéseire..., a protestánsok viszont semmiféle formában ne kényszeríttessenek... arra, hogy a kongresszuson megjelenjenek, s az utcai körmenetek vagy egyéb ünnepélyek alkalmával meggyőződésükkel ellentétes vallási cselekvésekben vegyenek részt... Mi ünnepet nem zavarunk, de az ünnepben részt venni sem fogunk, amit talán hivatalosan nem is fog kívánni tőlünk senki.”¹

Négy lényeges pontra szeretnék rámutatni a címben feltett kérdést illetően:

1. A római katolikus teológia azért nevezi „hitünk szent titkának” az eucharishtiát, mert azt nem annyira érteni, mint inkább átélni kell, egyfajta misztériumként. Részletet idézek Aquinói Szent Tamás oltáriszentségről írt himnuszából:

¹ Dr. Sebestyén Jenő: *Az eucharisztia és az eucharisztikus kongresszusok református szempontból*. Különlenyomat a *Magyar Kálvinizmus* IV. évf. 7–12. számából Kálvin János Társulat, Bp., 1938.

És a kenyeret testévé
igézte az Ige-test,
s a bor lett Krisztus vérévé:
magyarázni ne keresd!
Hit dolga ez s igaz szívé,
hogy erősen tartsa ezt.

Azért kell e nagy szentséget
leborulva áldani,
és a régi Szövetséget
új rítussal váltani:
pótolják a rest érzéket
a merész hit szárnyai!²

Jézus viszont ezt a kérdést tette fel az utolsó vacsorán a lábmosással kapcsolatban a tanítványoknak: „Értitek-e, hogy mit cselekedtem veletek?” (Jn 13,12) Ez nyilván érvényes az úrvacsora egész szertartására. Az Újszövetség többszörösen hangsúlyozza, hogy a valódi hit értelmes hit. Jézus így foglalta össze a Tízparancsolat első kötőlével: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” (Mt 22,37) Pál apostol Korinthusiakhoz írt I. levelében olvasha-

² Babits Mihály fordítása.

tó, hogy a keresztények istentisztelete akkor hiteles, ha „lélekkel és értelemmel” történik ott minden: „Hogy van hát? Imádkozom lélekkel, de imádkozom az értelemmel is; énekelek lélekkel, de énekelek értelemmel is.” (1Kor 14,15)

2. A római katolikus tanítás szerint maga Jézus alapozta meg az átlényegülés tanát az utolsó vacsorán, amikor a megtört kenyeret ezekkel a szavakkal adta át tanítványainak: „Ez az én testem”, a poharat pedig ezekkel a szavakkal: „ez az én vérem”. Találkoztam olyan őszinte római katolikus hívővel, aki így fogalmazott: „Az eucharisztia tekintetében valójában mi katolikusok ragaszkodunk a sola Scriptura elvhez, mert mi úgy vesszük, úgy hisszük, ahogy Jézus mondta: »Ez az én testem, ez az én vérem«.”

Jézus azonban gazdagon alkalmazta a jelképes beszédet, ami egyébként általánosságban is jellemző a Biblia nyelvezetére. Jézus ilyen kijelentést is tett: „Én vagyok az ajtó” (Jn 10,9), amit természetesen senki nem ért szó szerint. Az utolsó vacsorán ezt is mondta: „Mostantól fogva nem iszom a szőlőtökének ebből a terméséből mindama napig, amikor újonnan iszom azt veletek az én Atyámnak országában.” (Mt 26,29) Nem volt szó tehát a bor vagy a kenyér átváltozásáról az utolsó vacsorán, Jézus szava szerint „a szőlőtöke termése” volt a pohárban. Az élő Krisztus maga volt ott tanítványai között, és nem még meg sem tört testét és ki sem ontott vérét adta a tanítványoknak, hanem küszöbön álló keresztáldozata „emlékezetére” (Lk 22,19) iktatta be az úrvacsorát, a páska előképünnepe helyébe. Továbbá Jézus tizenkét tanítványa zsidó volt, akiknek abszolút tiltott volt a vér fogyasztása (3Móz 3,17), Jézus tehát semmiképpen nem kínálta nekik a pohárban – ezzel ellentétben – a saját vérét.

Az utolsó vacsorát megelőzően is szólt Jézus – jelképes értelemben – arról, hogy tanítványainak szükséges enniük az ő testét, és inniük az ő vérét: „Ha nem eszitek az Emberfiának testét, és nem isszátok az ő vérét, nincs élet bennetek.” (Jn 6,53) Mi-

kor egyesek nem értették e kijelentését, sőt megütköztek rajta, Jézus félreérthetlenné tette jelképes beszéde értelmét: „A Lélek az, ami megelevenít, a test nem használ semmit, a beszédek, amelyekkel szólok néktek, lélek és élet.” (Jn 6,63) A Jézus bűntelen életéről és önkéntes, helyettes áldozatáról szóló igékkel kell tehát nekünk „táplálkoznunk”, mint a mindennapi kenyérrel, hogy ezáltal lelki erősödésünket és növekedésünket munkálhassa a Szentlélek.

Katolikus költőnk, Babits Mihály jól értette ezt *Eucharistia* című versének tanúsága szerint: „Mit ér nekünk a Test, a Vér, / ha szellemében szellemünk / nem részes, és úgy vesszük Őt / magunkhoz, mint ama vadak / a tetemet vagy totemet?”

3. A római katolikus eucharisztian szerint „a szentmisében kétirányú cselekvés történik: Egy emelkedő mozzanat: az ember áldozati felajánlása Istennek. Krisztus áldozata az egyház áldozata is, ezért vegyünk részt áldozatában, és ajánljuk fel adományainkat, a kenyeret és a bort, és ezzel együtt saját magunkat. A másik egy ereszkedő mozzanat: Isten adománya az embereknek. Amit mi áldozati adomány formájában Krisztus által Istennek ajánlottunk, és színe elé vittünk, azt kapjuk vissza már mint Krisztus valóságos testét és vérét a szentáldozásban.”³

Eklektikus teológiai magyarázat ez: Krisztus áldozata és az egyház áldozata, az ember áldozata és Isten áldozata keveredik benne. A Szentírás tanítása szerint éppen az különböztette meg Izráel áldozateszméjét a pogány vallások áldozatfelfogásától, hogy míg az utóbbiak szerint az ember ad áldozatot Istennek (akár oly nagyot, mint az ember- vagy gyermekáldozat), hogy engesztelje istenét vagy isteneit, illetve hogy elnyerje kegyüket, Isten önkinyilatkoztatása szerint Isten ad áldozatot az emberért. Az ember pedig ingyen kegyelmet kap, amennyiben hittel elfogadja e helyettes

3 Hetényi Varga Károly: *Beszélgetés a Mesterral – Imák és elmélkedések*, Szent István Társulat, Bp., 1982, 171. o.

áldozatot, annak lelki-erkölcsi következményeivel együtt. Az evangélium szívét jelentik ezek az igék: „Isten majd gondoskodik az égőáldozatra való bárányról.” (1Móz 22,8) „Íme, Isten Báránya, aki hordozza a világ bűneit.” (Jn 1,29)⁴ „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) „Mert Őt, aki bűnt nem ismert, Isten bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk Őbenne.” (1Kor 5,21)

Valójában – bármennyire megszokott és bevett is – nem szerencsés „engeszteléseként, engesztelő áldozatként” visszaadni az Ószövetségben szereplő héber kifejezést (ami elsődlegesen *elfedezett* jelent), és az Újszövetségben szereplő görög kifejezést (amely Isten *irgalmasságára* utal), mivel eltorzítja istenképünket. Azt sugallja, hogy különbség van az Atya és a Fiú között az emberhez való viszonyulás tekintetében. Jézus azonban ilyen kijelentéseket tett: „maga az Atya szeret titeket” (Jn 16,27), és (az Atyához intézett imádságában) „szeretted őket, amint engem szeretted” (17,23). Antropomorf képet rajzol Istenről az a felfogás, hogy Jézus a maga véres áldozatával készíti engedékenységre az Atyát a bűnös emberiség iránt, mintegy érzelmi zsarolással akarja elérni azt, hogy kegyelmezzon az embernek. Az Atya nem Jézus áldozata következtében szeret minket, hanem azért adta oda Fiát helyettes áldozatul értünk, mert szeret minket.

Krisztus áldozata megismétlésének a gondolata – az a felfogás, miszerint ennek alapján részesülhetnénk újra és újra bocsánatban – a Szentírással összeegyeztethetetlen. Így hangzanak az Írás kijelentései: „Nem kézzel csinált szentélybe, az igazinak csak másolatába ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék érettünk. Nem is, hogy sokszor adja magát áldozatul..., mert különben sokszor kellett volna szenvednie a világ teremtése óta, így pedig csak egyszer jelent meg az idők végén, hogy áldozatával eltörölje a bűnt.” (Zsid 9,24–26) Ez az ige azt

is világossá teszi, hogy önmagában a vérző test és a kiontott vér megjelenítése – még ha megvalósulhatna is – semmiképpen nem jelentené a golgotai áldozat megismétlését, mert annak lényege a kimondhatatlan lelki szenvedés volt. Elképzelhetetlen, hogy ezeket a szenvedéseket még egyszer át lehetne élni. Emberileg felfoghatatlan, hogy Jézus egyszer el tudta hordozni emberi mivoltában. Amint Pál apostol írja: „Istennek... legyen hála az ő kimondhatatlan áldozatáért!” (2Kor 9,15)

További egyértelmű kijelentések: „Minden pap [utalás az ószövetségi papi szolgálatra] naponként szolgálatban áll, és gyakorta viszi ugyanazokat az áldozatokat, amelyek sohasem képesek eltörölni a bűnöket. Ő azonban egy áldozattal áldozván bűnökért, mindörökké ült Isten jobbára...” (Zsid 10,11–12) „Mert egyetlenegy áldozatával örökre tökéletessé tette a megszentelteket.” (Zsid 10,14)

Úgy tűnhet, hogy – az ökumené jegyében tartott tárgyalások nyomán – a katolikus egyház is elhatárolódik ma az áldozatismétlés eszméjétől. *A szembenállástól a közösségig – Evangélikus–római katolikus közös megemlékezés a reformációról 2017-ben* című dokumentumban a következőket olvashatjuk: „A katolikus és az evangélikus keresztények közösen ismerik fel, hogy Jézus Krisztus az úrvacsorában Megfeszítettként van jelen... egyszeri áldozatként. Ez az áldozat nem folytatható, nem ismételtető meg, nem váltható ki, nem egészíthető ki, hanem mindig újra és újra hat a gyülekezet körében.”⁵

A szöveg folytatása azonban így hangzik: „Ennek a hatásnak a természetére és tartamára nézve többféle értelmezés létezik... A kereszt eseményének nem csak a hatása, de maga az esemény is jelen van az úrvacsorában, anélkül, hogy az a kereszt eseményének a megismétlése vagy beteljesítése lenne. Az esemény szentségi jelleg által van jelen. Az úrvacsora liturgikus formája azonban ki kell hogy zárjon mindent, ami a keresztáldozat megismétlésére vagy beteljesítésére utalna.”⁶

⁵ 157. szakasz, 62. o.

⁶ 157., 159. szakasz, 62–63. o.

⁴ Pontosított fordítás szerint.

4. A konsekrált ostya szentmisén kívüli imádásáról írja Dolhai Lajos katolikus teológus: „Csak a 13. századtól vált általánossá a gondolat, hogy az Oltáriszentséget, illetve a szentségi Jézust imádni kell... Főként a reformációt követően erősödött meg a szentségimádás szokása... 1881-ben Lille-ben megrendezték az első Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. Hasznosnak bizonyult ez a törekvés, mert így beleivódott a katolikus hívek lelkiségébe Jézus eucharisztikus jelenlétének a tudata, a megmaradó szentség hite.”⁷ Magyarországon elsősorban Varga László kaposvári püspök személyéhez fűződik a „csendes szentségimádás” gyakorlata, ami azt jelenti, hogy csendben, akár órák hosszat időznek papok és laikusok a monstranciában kitett Oltáriszentség előtt, hogy így éljék át az Isten jelenlétébe jutás tapasztalatát.

Krisztus tárgy közvetítése általi imádása azon túl, hogy beleütközik a második parancsolatba (2Móz 20,4–5), összeegyeztethetetlen Jézus alábbi kijelentéseivel: „Az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyeneket keres az ő imádóin. Isten lélek, és akik őt imádják, szükséges, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn 4,23–24) „Te pedig amikor imádkozol, menj be a

te belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál a te Atyáddhoz, aki titkon van... és titkon néz” (Mt 6,6)

Az alábbi kijelentés is egyértelművé teszi, hogy a mennyei szentélyben kell keresnünk az értünk közbenjáró Krisztust, előjogunk lélekben közvetlenül hozzá fordulni: „Mivelhogy azért atyámfiaink bizodalmonk van a szentélyben való bemenetelre a Jézus vére által, azon az úton, amelyet Ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az ő teste által, és lévén nagy főpapunk az Isten háza felett, járuljunk hozzá igaz szívvel, hitnek teljességével...” (Zsid 10,19–22)

Zárszó

„Kétségtelen, hogy semmiféle szokást nem szabad jóváhagyni, ha Isten parancsolataival ellentétben honosították meg...” – idéztük az Ágostai hitvallásból. Aki ezt az elvet komolyan veszi, alaposan megvizsgálja, átgondolja az eucharisztia/úrvacsora kérdést.

De mit jelent „érteni” és követni azt a tanítást, amit Jézus tanítványai lelkére kívánt kötni az úrvacsora által az idők végezetéig? Mit jelent „lélekkel és értelemmel” venni az úrvacsorát? Erről szól majd e cikk folytatása.

Vankó Zsuzsa

⁷ Szentmise és szentségimádás. *Vigília*, 2019/11., 864–867. o.

„Mert Istennek beszéde élő és ható...”

→ *A nehémiási reformáció néhány tanulsága* ←

A múlt negyedévi szombatiskolai tanulmány segítségével átgondolhattuk a fogságból visszatérő hívő zsidók tapasztalatait, és sok, napjainkra is érvényes törvényszerűséget érthettünk meg. Most ezekből csak egy nagyon fontos szempontot szeretnék kiemelni.

Láthattuk, hogy csak egy kis maradék tért vissza, és kezdte meg először a templom, majd a város újjáépítését. Mindez sok-sok nehézséggel járt, mivel az ott lakók nem nézték jó szemmel az építkezést, állandó támadásnak voltak kitéve. Ezenkívül többen engedtek annak a kísértésnek, hogy a betelepített pogány lakossággal rokon kapcsolatba lépjenek, ezzel családjukat kitegyék a bálványimádó szokások befolyásának. Az építők munkakedvét rontotta az is, hogy néhány idősebb hazatérő, akik emlékeztek a régi épületekre, a salamoni templom pompájára, siratták az elmúlt időket, és nem igazán tudtak örülni a sokkal szegényesebb megjelenésű templomnak.

Mindezek hátterén nyilvánvaló volt, hogy a lelki újjáéledésre még nagyobb szüksége van a népnek, mint a falak felépítésére. A templom elkészülése után már tartottak egy nagyobb ünnepet, a húsvétot (Ezsdr 6. fej.), amikor „keresték az Urat, Izráel Istenét”. A városfalak felépítése után a sok munkában és hadakozásban megfáradt nép vágyakozott Isten közelébe: az őszi ünnepkör ünnepeire összegyűlve kérték Ezsdrást, hogy olvasson nekik az Isten Igéjéből.

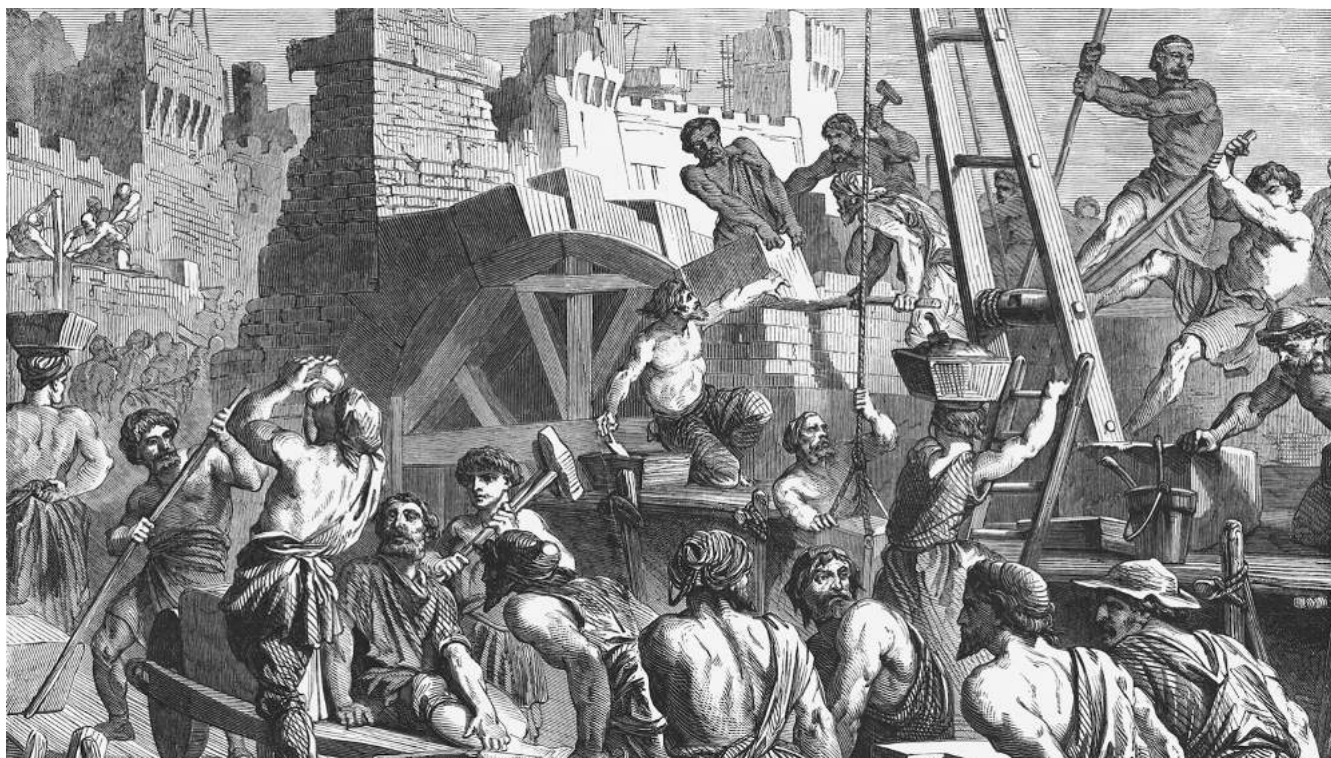
„Előhozta azért Ezsdrás pap a törvényt a gyülekezet elé, melyben együtt voltak férfiak és asszonyok, és mindazok, akik azt értelemmel hallgathatták, a he-

tedik hónap első napján. És olvasott abból a piacon, mely a vizek kapuja előtt volt, kora reggeltől fogva mind délig, a férfiak és asszonyok előtt, és mindazok előtt, akik azt érthették, mivel az egész nép nagy figyelemmel hallgatta a törvényt. (Neh 8,2–3)

Láthatjuk, hogy mennyire őszinte volt a vágyuk az Írások megértése után, hiszen reggeltől délig hallgatták figyelmesen állva az Igét és a magyarázatokat. Számunkra is elgondolkodtató a példájuk, hiszen sokszor egy óráig is képtelenek vagyunk figyelni az Igére, és nem is tesz ránk olyan mély benyomást, mint amit az ő esetükben a későbbiekben olvasunk:

„Olvastak pedig a könyvből, Isten törvényéből világosan, s azután magyaráztak, és a nép megértette az olvasottakat. Ekkor Nehémiás, a király helytartója és Ezsdrás, a pap, az írástudó és a Léviták, akik magyaráztak a népnek, így szóltak az egész néphez: E nap szent az Úrnak, a ti Isteneteknek, **ne keseregjete**k, és **ne sírjatok**, mert sírt az egész nép, mikor a törvény beszédeit hallotta. (Neh 8,8–9)

Amikor a zsidók szembesültek azzal a törvénnyel, amelytől már messze eltávolodtak, és felismerték Isten hosszútűrő fáradozását népéért a múltban, mély bűnbánat ébredt lelkükben. Megértették, hogy mennyire mélyre süllyedtek elődeik, amikor a próféták figyelmeztetései ellenére továbbra is folytatták bálványimádó és önhitt cselekedeteiket. Önmagukat is vádolták azért, hogy olyan kevéssé értékelték Isten kegyelmét, nem keresték akaratát a múltban, és most olyan fájdalmas volt szembesülni mindezekkel. Nehémiás és Ezsdrás csendesítették és vigasztalták őket, hogy az ünnepen ne kesergés, hanem inkább öröm és hála töltse be a szívüket. Elgondolkodtató mindnyájunk számára mindez, és önvizsgálatra is késztet: az Ige olvasása, hallgatása

során mennyire szembesülünk bűneinkkel, az Úr iránti hálátlanságunkkal, hat-e még ránk igazán Isten beszéde?

A következő bizonyágtételt olvasva nem ismerünk-e önmagunkra? „Gyülekezeteink tagjainak nagy része ma vétkeiben és bűneiben halott. Úgy járnak, mint az ajtó a sarokvason. Évek óta önelégülten hallgatják a legkomolyabb, a legjobban lélekbemarkoló igazságokat, mégsem ültetik át a gyakorlatba. Ezért egyre érzéketlenebbek az igazság iránt. Nem indítják őket bűnbánatra az intés és a figyelmeztetés megrázó bizonyágtételei sem.” (*Bizonyágtételek*, VI., 426–427. o.)

Gondoljuk át a nehémiási reformáció ezután következő eseményeit is. Bizonyára Isten Lelke indította ezt az ébredést a visszatért hívó zsidók között, mert nem elégedtek meg eddigi ismereteikkel és tapasztalataikkal. A lelkileg vágyakozó nép örömmel készült a kürtzengés ünnepe és a nagy engesztelési nap után a nyolcnapos sátoros ünnepre is, amely egyrészt a pusztai vándorlás tapasztalataira emlékeztette őket, másrészt előremutatott az örök hazára, amikor „Isten sátora az emberekkel” lesz (Jel 21,3). Ez alatt az idő alatt is minden nap olvastak Isten Igéjéből, a nép pedig kitarító figyelemmel hallgatta. Ez a hosszabb időszak – nyolc nap – a folyamatos lelki feltöltődés

időszaka volt számukra. Bizonyára sokan tapasztaltuk már, milyen mély és maradandó benyomást tesz ránk akár egy Biblia-tábor, vagy más, hasonló együttlét, amikor nap mint nap hallgathatjuk az Igét, és eltávolodunk a világ gondjaitól. Milyen jó is lenne, ha ezt a tapasztalatot megőriznénk a lelkünkben, és továbbra is ugyanúgy „éheznénk és szomjaznánk” Isten igazságát!

De sajnos a legtöbb esetben ez a jó hatás elmúlik, és az áldást elveszítjük, ahogyan Jézus fogalmaz: „*eljön az ördög, és kikapja az igét az ő szívéből*” (Lk 8,12). A következő rövid idézet is erre a veszélyre figyelmeztet bennünket:

„A Szentlélek befolyása megszűnik, ha az ember nem értékeli annak szentségét, és elhagyja a szent területet. Közvetlenül Isten forrása mellett kell állniuk azoknak, *akik növekedni akarnak lelki ismeretekben, s újra és újra inniuk kell a megváltás kútjából, amely oly kegyelmesen megnyílt számukra. Soha nem szabad elhagyniuk a frissítő forrást!* Szükséges, hogy Isten jósága, együttérzése töltsen meg szívüket hálával és szeretettel, és folyamatosan vegyenek az élő vízből.” (*Szemelvények*, I., Az új tapasztalat védelmezése c. fej.)

Ezeknek a gondolatoknak a hátterén nagy tanulsága van annak, hogyan folytatódott az ősz

ünnepek idején támadt lelki megújulás: a sátoros ünnep zárónapja után két nappal újra összegyűltek. Erre a gyülekezésre nézve semmilyen rendelkezés, törvény nem volt, és a vezetők sem kértek tőlük, mégis egy akarattal fordultak újra Isten Igéjéhez, felismerve és megbánva saját eddigi hűtlenségüket:

„Azután ugyanezen hónap huszonnegyedik napján egybegyűltek Izráel fiai, és böjtöltek, gyászba öltözvén és port hintvén fejükre. És elváltak az Izráel magvából valók minden idegenektől, és előállván, vallást tettek az ő bűneikről és atyáik hamisságairól. És megálltak helyükön, és olvastak az Úrnak, az ő Istenüknek törvénye könyvéből a nap negyedrészé alatt, negyedrészé alatt pedig vallást tettek, és leborultak az Úr előtt, az ő Istenök előtt.” (Neh 9,1–3)

A Szentlélek munkájának a törvényszerűségeit érthetjük meg ebben a történetben, amikor az Ige olvasása, hallgatása után a nép leborulva vallást tesz, ami által nyilvánvalóvá válik, milyen mélyen érintette lelküket Isten beszéde. Böjtölés és imával gyülekeztek össze, és azzal a készséggel, hogy mindent szeretnének jóvátenni, amit eddig elrontottak.

Felvet néhány kérdést számunkra ez a történet: mindenekelőtt, hogy van-e bennünk ilyen készség, éhezünk és szomjazzuk-e az Isten Igéjéért ennyire? Szoktunk-e böjtölés és imával készülni egy igehirdetésre vagy egy komolyabb Bibliatanulmányozásra? Az-e a legfőbb kérdés számunkra, hogy miben tértünk el Isten törvényétől, és készségesek vagyunk-e az engedelmességre? Készek vagyunk-e az egyéni és közösségi bűnök megvallására, ha azokat felismerjük, vagy inkább mentegetjük magunkat? Isten beszéde akkor tud hatni ránk, ha ez a készség nyilvánul meg az életünkben. Akkor indulhat el az olyan nagymértékű reformáció a mi közösségünkben is, mint a Jeruzsálemet újjáépítő zsidók életében.

Ezt a komoly önvizsgálatot és bűnvallomást hitelesítette a következő lépésük, amikor fogadalmat tettek – mégpedig írásban, lepecsételve és aláírva – hogy milyen konkrét változtatásokra kö-

telezik el magukat. Megértették, hogy nem elég keseregni a múlt bukásain, tovább kell lépniük az Isten törvénye iránti teljes odaszánás és engedelmesség útján.

Ebben az ószövetségi történetben nagyon világosan tárul elénk, hogy milyen módon munkálhatja Isten bennünk is a lelki megújulás, majd a reformáció folyamatát. Isten Igéje ma is „élő és ható”, a Szentlélek is készséges arra, hogy munkálja népének felébresztését. De a tíz szűz példázatának figyelmeztetését ne felejtjük el: „A Szentlélek csak akkor munkálkodik az ember szívében, csak akkor alakítja új lényé, ha az ember vágyik erre, és hagyja, hogy a Lélek alakítsa. A bolond szüzekkel ábrázolt osztály azonban megelégszik felszínes cselekedetekkel.” (*Krisztus példázatai*, Találkozás a Völegénnyel c. fej.)

Ha nem nyugszunk bele jelenlegi állapotunkba, ha készek vagyunk a mély önvizsgálatra és teljes odaszánásra, akkor hasonló lelki ébredés következhet be a mi gyülekezeteinkben is. Jóel ismert próféciája így mutatja be ezt a végidőben beteljesedő tapasztalatot:

„De még most is így szól az Úr: Térjetelek meg hozzám teljes szívetek szerint; böjtöléssel is, sírással is, keserűséggel is. És szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjetelek meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez, mert könyörülő és irgalmas Ő; késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkódik a gonosz miatt... Fújjatok kürtöt a Sionon, szenteljetelek böjtöt, hirdesetek gyűlést...! A tornác és az oltár között sírjanak a papok, az Úr szolgálói, és mondják: Légy kegyelmes, ó Uram, a te népedhez, és ne bocsásd szidalomra a te örökségedet, hogy uralkodjanak rajtuk a pogányok. Miért mondanák a népek között: Hol az ő Istenük? Erre buzgó lett az Úrnak szeretete az ő földje iránt, és kegyelmezett az ő népének.” (Jóel 2,12–18)

Bárcsak minél előbb beteljesednének ezek az ígéretek az adventnép és gyülekezeteink körében, hogy eljöhessen a „felüdülés ideje az Úrnak színe-től”! (Csel 3,19)

Árvai Márta

TALÁLHATUNK-E KIJELENTÉSEKET A SZENTÍRÁSBAN AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁST ILLETŐEN?

Bevezetés

A mind gyakoribb és egyre félelmet keltőbb időjárási rendellenességek tapasztalása nyomán egyre kevésbé vitatható, hogy az éghajlatváltozás tényszerű valóság. A klímaválság, sőt a klímakatasztrófa veszélye ma már nemcsak a szakértőket foglalkoztatja az egész világon, hanem a hétköznapi emberek tömegeit is.

Érthető, hiszen ilyen összegző megállapításokat tesznek közzé a szakértők: „Az emberi civilizáció 2050-re nagy valószínűséggel véget ér. Mindennek gyökere a növekvő kártételekkel járó klímaváltozás, valamint a vele párosuló globális cselekvésképtelenség. Az egyre extrémebb időjárási körülmények olyan káoszt szabadítanak el, amelyekkel a társadalmak nem bírnak majd el... Úgy kell mozgósítani a klímavészhelyzetre, mint ha háború lenne... Még ha csak két Celsius-fokos is lenne a felmelegedés, több mint egymilliárd embert kellene áttelepíteni, a pesszimistább forgatókönyvek megvalósulása pedig olyan pusztulással jár, amit modellezni sem tudunk, és az emberi civilizáció nagy valószínűséggel véget ér... A világ a jelen pillanatban teljesen felkészületlen – nemhogy a helyzet kezelésére, de még a felmérésére is.”¹

¹ Ausztráliai szerzők – David Spratt klímakutató és Ian Dunlop,

Helyénvaló tehát feltenni a címben megfogalmazott kérdést, és számba venni az ezzel kapcsolatos bibliai kijelentéseket.

Figyelemre méltó profetikus kijelentések a természet pusztulásáról „az Úr napja” előtt

„Bizony közel van az Úr napja... Hát nem szemünk láttára irtatott-e ki az élelem, az öröm és a vigasság Istenünk házából? Elsenyvedtek a magvak barázdáik alatt, elpusztultak a gabonás házak, összedőltek a csűrök, mert kiaszott a gabona. Mint nyög a barom! Megháborodtak a marhacsordák, mert nincs legelőjük, bűnhődnek még a juhnyájak is! Hozzád kiáltok, Uram, mert tűz emésztette meg a pusztá virányait, és láng perzselte le a mező minden fáját, a mező vadai is hozzád esengenek, mert kiszáradtak a vizeknek ágyai, és tűz emésztette meg a pusztá virányait.” (Jóel 1,15–20)

„A fügefafa nem fog virágozni, a szőlőkben nem lesz gyümölcs, megcsal az olajfa termése, a szántóföldek sem teremnek eleséget, kivész a juh az akolból, és nem lesz ökör az istállóban.” (Hab 3,17)

a Római Klub nevű tudóstársaság tagja – 2019 júniusában közzétett jelentéséből.

Nem teljesedtek be még azok az állapotok, amelyekről ezek az igék szólnak, de ma már nagyon is elképzelhetők. Gondoljunk csak az ausztráliai erdő- és bozóttüzek okozta tragédiára. Nem az éghajlatváltozás okozza ugyan közvetlenül „az erdőtüzeket, de növeli a katasztrófák valószínűségét és intenzitását. A [csaknem 50 fokos] forróság, az aszály és a viharos szelek kedveznek a tüzek belobbanásának és elharapózásának, nehezítik az oltást...”² Stephen Pyne, az Arizonai Állami Egyetem nyugalmazott professzora szerint „pirocén” korszak kezdetén lehetünk. A becslések szerint Ausztráliában talán egymilliárd állat is elpusztult, madarak, hüllők és emlősök, a védett koalák nagy része is, egyes fajok pedig akár ki is pusztulhattak. A károk felmérése csak azután kezdődhet meg, ha teljesen legyőzték a tüzeket.

² Bártfai Gergely: Lángba borult bolygó. *Népszava*, Visszhang rovat, 2019. december.

A természet „hervadása” az ember törvénszegésének következménye

Ésaiás könyvében található az alábbi, végidőre vonatkozó prófécia: „Gyászol és megromol a föld, hervad és megromol a föld kerekége... A föld megferőtztetett lakosai alatt, mert áthágták a törvényeket... Ezért átok emészti meg a földet, és lakolnak a rajta lakók...” (24,4–6)

Milyen törvénszegésről van itt szó? Kétségtelenül a szeretettörvény egyetemes áthágásáról, a felebaráti szeretet, a szegények és szenvedők, valamint az egész élővilág iránti szolidaritás megtagadásáról. Csupán csak a saját érdekét nézi szinte mindenki. A termelőerők tulajdonosai, az üzleti élet szereplői csakis arra összpontosítanak, hogy növeljék vállalkozásaik profitját. „Az pedig tudd meg, hogy az utolsó időkben nehéz idők állnak be, mert lesznek az emberek magukat szeretők” – olvassuk másutt is az Írásban (2Tim 3,1–2). Az el-

lentétes érdekek versengése, összeütközése ural mindent. Ez vezet a természet erőforrásainak a kíméletlen kizsákmányolásához, értékei rombolásához.

Jézus kijelentése szerint Lót napjaihoz lesz hasonló az ő eljövetele előtti világ (Lk 17,26–30). Lót városát, Sodomát pedig ez jellemezte: „*Íme, ez volt a vétke Sodomának... kevélység, eledel bősége és gondtalan békesség volt nála..., de a szűkölködőnek és szegénynek kezét nem fogta meg.*” (Ez 16,49)

Jelenések könyvében azzal a figyelemre méltó kijelentéssel találkozunk, hogy Jézusnak kell isteni hatalommal beleavatkoznia a földi történelembe, azért hogy „*elpusztítsa azokat, akik a földet pusztítják*” (Jel 11,18).

A tudomány nem tud segíteni

A végidő emberisége büszke fejlett, mindenhatóan vélt tudományára. A klímaválság azonban nyilvánvalóvá tette a természet világáról szerzett ismereteink korlátozott és hiányos voltát. Csak akkor ismerték fel ugyanis a tudósok a magasabb rendű élet feltételeit biztosító ökoszisztéma érzékeny és sérülékeny voltát, amikor a modern civilizáció már súlyos károkat okozott ebben a rendszerben.

„Az a nagy baj, hogy az átalakulást nem tudtuk előre jelezni: ezeket az óriási jelentőségű hatásokat nem láttuk előre, csak három éve tudtuk megmagyarázni, hogy a szélsőséges hidegek ugyanúgy az éghajlatváltozás eredményei, mint a sokáig Európa felett dekkoló hőség hullámok... Ha az egyik negatív hatás beindul, az magával húzza a másikat.”³ – nyilatkozta Üрге-Vorsatz Diána, az ENSZ Nobel-békedíjas Éghajlatváltozási Kormányközi Testületének tagja.

Az éghajlatváltozással kapcsolatban sok a bizonytalanság még ma is, mert nem lehet pontosan előre kiszámítani a dominóhatás következményeit. „Világunk... a kiszámítható kockázatok

korszakából az átláthatatlan bizonytalanság korszakába lépett át... Ilyen helyzetben csak az bizonyos: válságok jönnek, de hogy milyenek, és milyen valószínűséggel, arról semmi nem tudható... Az életünket meghatározó folyamatok kezdenek kicsúszni a kezünk közül. Az előttünk álló évtizedekben a világot mozgató rendszerek és folyamatok elkerülhetetlenül összekapcsolódnak és »el-szabadulnak«... Olyan, mintha egy globális »fekete lyuk« felé zuhanna a rendszer... Az élet régi keretei szétesnek.”⁴

A bizonytalanságnál pedig csak a tanácstalanság nagyobb, hogy miképpen lehetne megállítani a veszélyes folyamatokat. Ha látszólag sikerül megoldást találni valamire, akkor az újabb bajokat idéz elő. (Ha például nagyobb mértékben átáll egy ország gazdasága az atomenergia előállítására, hogy csökkentse a légkörbe történő károsanyag-kibocsátást, akkor a hűtéssel támadhat probléma, mivel a vizek hőmérséklete is emelkedik a földön, és ezenfelül ott van még az „atomszemét”, a sugárzó hulladékanyag tárolásának az igen nagy gondja.) Szemléletes hasonlattal utal erre a helyzetre az alábbi prófécia: „*Faj azoknak, akik kívánják az Úr napját...! Mintha valaki orosz-lán elől szaladna, és medve bukkanna rá, bemenne a házba, kezét a falhoz támasztaná, és kígyó marná meg.*” (Ám 5,18–19)

Sokat tud elérni az ember a maga tudásával és igyekezetével, de a Teremtő ismerete és tanácsa nélkül nem tud rátalálni az igazi bölcsességre, nem tud olyan civilizációt létrehozni, amely összhangban lenne a természet érzékeny rendszerével. Jób könyvében olvasható: „*Ráveti kezét az ember a kovakőre, a hegyeket tövükből kiforgatja, a sziklákban tárnákat hasít... elköti a folyók szivárgását... De a bölcsesség hol található, az értelemnek hol van a helye? Halandó a hozzá vivő utat nem ismeri... Isten tudja annak útját, Ő ismeri annak helyét, mert Ő ellát a föld határait, Ő lát mindent az ég alatt.*” (Jób 28,9–12.23–24)

⁴ Marosán György: Mi vár ránk a szingularitáson túl?, *Népszava*, Szép Szó rovat, 2019. 12. 15.

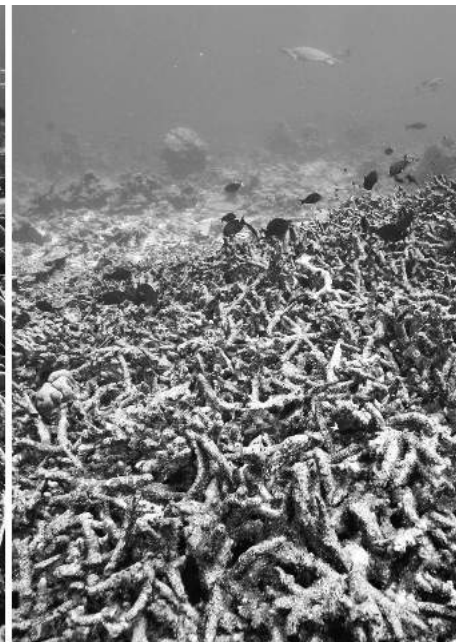
AZ IDŐK JELEI

Jézus kijelentése, miszerint eljövetele előtt „éhségek és járványok” (Mt 24,7) lesznek, közvetetten szintén utal az éghajlatváltozásra

Az előbbieken is idézett Ürge-Vorsatz Diána nyilatkozatából idézünk ismét: „Attól félek, hogy a koralljainkat már nem lehet megmenteni. Pedig a földön körülbelül félmilliárd ember megélhetése függ a korallszirtek élővilágától. A halászatától kezdve a turizmuson át egész gazdasági ágacról van szó, hiszen az összes tengeri hal negyedének a tápláléklánca a korallszirtek élővilágánál kezdődik.”⁵

Továbbá: „Azok a fajok, amelyek nem bírják az átalakuló klímát, elpusztulnak, és helyüket főleg az invazív fajok tudják elfoglalni. Ezek gyakran kártékonyak... Sajnos fel kell készülnünk újabb betegségek terjedésére és a mezőgazdasági kártevők inváziójára. Jöhet

5 Uo., 12. o.

olyan év, amikor ez utóbbi roppant károkat okozhat.”⁶

Friss hír: „Az ENSZ azonnali akciót sürget a sáskák pusztítását követő éhínség elkerülésére. A csapás azokon a területeken történik, ahol eleve 20 millió ember él bizonytalan élelmiszeri körülmények között. Hetvenmillió dollárra van szükség ahhoz, hogy a levegőből kiszórják a rovarirtó szert, ami az egyetlen hatásos védekezés ellenük. A sáskáknak még egy kisebb raja is képes arra, hogy egy nap alatt 35 ezer ember élelmét felfalja... Kenyában már 70 ezer hektáron pusztítanak a rovarok, egy rajban akár 150 millió sáska is lehet négyzetkilométerenként. A széllel 150 kilométert is meg tudnak tenni naponta, és Etiópia, Szudán és Uganda felé tartanak. A rovarok mostani nagymértékű elszaporodásához a klímaváltozás is hozzájárult.”⁷

6 Uo., 13.o.

7 *Népszava*, 2020. január 28., 16. o.

A klímaválság hatása az emberi társadalomra

Mindenekelőtt a félelem terjedését és fokozódását kell említenünk. Már ma is ismertek ezek a fogalmak: „klímaszorongás, klímadepresszió”. A félelem az aggasztó jelenségek sűrűsödésével és súlyosbodásával együtt növekszik. Jézus két évezreddel ezelőtt elhangzott profetikusan kijelentése teljesedik ezáltal: „Mikor az emberek elhálnak a félelem miatt, és azok várása miatt, amik e föld kerekéjére következnek... Akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel.” (Lk 21,26–27)

Vannak, lesznek, akiket belátásra, elgondolkodásra vagy akár Isten-keresésre indít mindez. Ezek az emberek felismerik, hogy a környezetpusztulás valójában okozat, mögötte az emberiség mentális és erkölcsi állapota az ok. Azt is felismerik, hogy nincs emberi megoldás. Példaképpen idézzük James Gustave (Gus) Speth környezetvédelmi tanácsadó és jogász nyilatkozatát: „Valaha azt hittem, hogy a legnagyobb környezeti problémákat a biodiverzitás elvesztése, az ökoszisztéma összeomlása és az éghajlatváltozás okozza. Azt gondoltam, hogy a jól alkalmazott tudomány harminc év alatt megoldja ezt. Tévedtem. A legnagyobb környezeti problémákat az önzés, a kapzsiság és a közöny okozza... És hogy ezeket kezelni tudjuk, lelki és kulturális változásra van szükség. Nekünk, tudósoknak fogalmunk sincs arról, hogy hogyan is kellene ezt véghezvinni.”⁸

Mások viszont rendületlenül hiszik, hogy a jelenlegi problémahalmazzal is meg tud küzdeni az emberiség. Látják ugyan a súlyos helyzetet, mégis bizakodóak. Példa az ilyen gondolkodásra: „Évezredek óta folyamatosan kísér minket a világpusztulás víziója, nem volt még olyan generáció, amelyik szerint régen ne lett volna jobb minden. Ehhez képest az emberiség létszáma megsokszorozódott, egyre kevésbé éhezünk, átalakult a szegénység fogalma, aggregáltan nő a jólét...

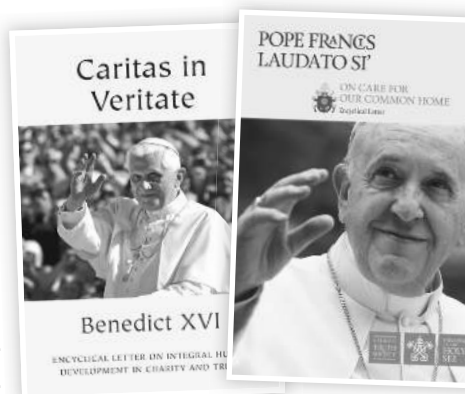
Természetesen soha nem fogunk eljutni a teljes erőszakmentesség utópiájába, hiszen gyarlók és tökéletlenek vagyunk, de ha objektíven nézzük a számokat és a tényeket, kimutatható a fejlődés. Ha eléggé szorul a hurok, szerintem kiizzadjuk a válaszokat az emberi faj létezését fenyegető mostani kihívásokra is.”⁹

Hasonló vélemény: „Ha majd a nagy katasztrófák bekövetkeznek, a döbbenet éveiben kialakul egy olyan rendszer, amely nyolcmilliárd ember ügyeit, vagy még többét, magas szinten tudja kezelni”.¹⁰

Ők azok, akik „nem vesznek észre semmit” (Mt 24,39).

A klímaváltozás ösztönzi a bibliai prófeciákban (Jel 13. és 17. fej.) megjövendölt globális valláspolitikai egység létrejöttét

Az emberi civilizáció mai problémái közül a klímaválságot érzékelik az emberek a legközvetlenebbül. Azok az erők, amelyek globális vallási egység létrejöttéért munkálkodnak, felhasználják ezt a körülményt a maguk céljaira, hogy újfajta társadalmat hozzanak létre. Hangsúlyozzák, hogy sürgető egy radikális társadalmi változás, hogy hatékonyan lehessen kezelni olyan problémákat, mint az éghajlatváltozás. XVI. Benedek pápa *Caritas in Veritate/Szeretet az igazságban* kezdetű enciklikája már 2009-ben meghirdetett egy nagyívű programot. Eszerint „az erkölcsi rendnek megfelelő társadalmi rendre” van szükség, ahol

8 A Kerak-fórumon 2018-ban közzétett idézet.

9 Filippov Gábor politológus. *168 óra*, 2019. május 23., 27. o.

10 Csányi Vilmos Széchenyi-díjas biológus, etológus szavai.

megvalósulhat a szeretet az igazságban. Ennek érdekében pedig egy „világtekintély” általános elfogadására, világkormányra van szükség.

Mennyire összecseng ezzel a programmal az a néhány sor, amit egy ez év január végén megjelent hetilapból idézünk: „A nagyívű klímavédelmi vállalások szépséghibája, hogy nincs eszköz, amellyel teljesítésük kikényszeríthető lenne. Az emberiség talán még soha nem szembesült olyan problémával, ami ilyen drámai erővel okozna hiányérzetet amiatt, hogy nem létezik semmilyen hatékony, az egész világra nézve összehangolt cselekvést irányító mechanizmus – hogy nincs világkormány.”¹¹

A klímaválság tehát gyorsítóként hat, kedvező hátteret teremt a szóban forgó enciklikában körvonalazott program megvalósításához. Ebbe az irányba mutat Ferenc pápa *Laudato si’/Áldott légy* (2015) kezdetű enciklikája is, amellyel a római egyház mintegy felvállalja, saját gondjának tekintti a természetvédelem ügyét.

Miben találhatunk reménységet, amit képviselnünk kell a bizonyágtevés szolgálatában is?

Értékes ígéretet adott Isten számunkra a vízözön után tett ígéretével: „*Míg a föld léssen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nappal és éjszaka meg nem szűnnek.*” (1Móz 8,22) Kijelenti tehát, hogy a jelen világ nem áll fenn ugyan örökké, de amíg fennáll, pusztán a természeti környezet rendszerének bomlása miatt nem fog megszűnni az élet lehetősége a földön. Lesznek „*éhségek és járványok*”, mégsem omlik össze a természet rendje annyira s mindenütt, hogy a tél és nyár váltakozása, valamint a mezőgazdasági termelés egészen eltűnjön, a nappal-éjszaka ritmusa megszűnjön.

Az alapvető életfeltételek – ha erősen sérült állapotban is – fennmaradnak a földön Jézus eljöveteleig.

Ez azonban nem magától lesz így. Isten fékezi a háttérből az ember okozta kártételeket. Jelenések könyve 7,1–3 prófécijája szintén utal a klímaváltozásra azáltal, hogy olyan „*négy égtáj felől fújni akaró szelekről*” beszél a végidő korszakában, amelyek „*a földet, a tengert és a fákat is*” veszélyeztetik. János apostol hallotta látomásában, hogy Isten parancsot ad négy angyalnak, fogják, tartásuk vissza e szeleket addig, amíg el nem pecsételi, azaz oltalom alá nem helyezi a benne bízókat. Isten láthatatlan, mennyei ügyvivői dolgoznak tehát az elszabadulni akaró pusztító erők fékezésén.

Az is benne van azonban e profetikus kijelentésben, hogy az elpecsételés munkájának befejezése után el fogják engedni az angyalok a szeleket egy rövid időre. Ez lesz a hét utolsó csapás időszaka, amelyre a végső nagy evangéliumhirdetés és a kegyelemidő lezárta után kerül sor. Ha elolvassuk Jel 16. fejjében, hogy miféle csapások halmozódnak ekkor egymásra, akkor egyértelmű, hogy a korábbi rendjükből kimozdított, de ez idáig féken tartott természeti erők pusztítása árad el a földön. Olvashatunk „*gonosz, ártalmas fekélyekről*”, a vizek ihatatlanná válásáról, tikkasztó forróság-ról, szinte elképzelhetetlenül súlyos jégesőről.

Jézus kijelentette nagy profetikus beszédében, hogy közvetlenül az ő eljövetele előtt olyan „*nyomorúságos idő lesz, amilyen nem volt, mióta nép kezdett lenni, és ha ezek a napok meg nem rövidítenének, egyetlen ember se maradhatna meg, de a választottakért megrövidítenek ezek a napok*” (Mt 24,21–22). Nagy ígéret ez a megrövidítés! Ebben a tragikus időszakban is érvényes lesz ez az igei kijelentés: „*Hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb megpróbáltatni, mint elszenvedhetitek, és a megpróbáltatással együtt a kimenekedést is megadja.*” (1Kor 10,13) A csapások ideje alatt így fog érvényesülni Isten oltalma a benne bízókon: „*Ama napon... teremteni fog az Úr Sion hegyének minden helye fölét és gyülekezetei fölét nappal felhőt és ködöt, és lángoló tűznek fényességét éjjel, mert az egész dicsőségen oltalma lesz. Sátor lesz árnyékul nappal a hőség ellen, oltalom és rejtek szélvész és eső előtt.*” (Ésa 4,1,4–5)

¹¹ 168 óra, 2020. január 23., 9. o.

Mi a teendők ma?
Hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik
őszinte aggodalommal sürgetik
a megfelelő intézkedéseket,
fáradoznak a környezetvédelemért?

Semmiképpen nem szabad leszólni törekvéseiket azzal a kijelentéssel, hogy minden hiábavaló, már csak Jézus eljövetele segíthet a helyzeten. Ezek az emberek nem ismerik Istent és Igéjét, nem lehet számon kérni rajtuk azt, hogy éppen Isten népének langyossága, alkalmatlansága és késlekedése miatt nem tudják az isteni kinyilatkoztatás fényében látni és értékelni a helyzetet. Mindenképpen becsülni kell felelősségérzetüket és pozitív törekvéseiket. Ők az emberiség nemesebb rétegét képviselik. Sok olyan személy lehet köztük, akik fogékonyak Isten utolsó kegyelmi üzenetének a meghallására. Ha – mint az Ige tanácsolja – „szelídséggel és félelemmel” (1Pt 3,15) teszünk bizonyosságot nekik a próféciák tanúságtételéről és Jézus visszajövetele ígéréte az örömhíreről, készte-tést adhatunk nekik az igazság keresésére, elindulhatnak Isten felé.

A természetvédelem, a takarékoság, a gondosság, a hulladékkezelés egyébként már korábban is, mindenkor helyénvaló lett volna az emberiség részéről, és személyesen a mi részünkről is.

Hiszen ez felel meg annak, amit Isten az ősszlőknek meghagyott, hogy „műveljék és őrizzék a földet” (1Móz 2,15). Ha tudjuk is, hogy a vég felé tart minden, és a bűn következményének a kiteljesedése csak lassítható, de nem elhárítható, törekednünk kell arra, hogy védjük, mentjük azt, amit még menteni lehet. Sokkal gondosabbnak kell lennünk, mint eddig, nem szabad, hogy hasson ránk a fogyasztói társadalom pazarlása és felelőtlenége. Számolnunk kell a mindinkább nehezülő körülményekkel, és lelkileg is, fizikailag is készülnünk kell rá, többek között az egészséges életmód követésével. Mutassunk példát környezetünknek azáltal, hogy felelősen és helyesen járunk el mindenben, ami az egészség megőrzését, valamint a környezet, a természet védelmét illeti.

Isten Igéje ismeretében tudjuk, hogy milyen nagy jelentősége van – a fentiekén túl – az imádságnak. Nemcsak a hét csapás idején lesz szükségünk isteni oltalomra, hanem már ma is könyörögnünk kell ezért. Bár Isten angyalai fékezik még a szeleket, bárhol, bármikor lehet természeti katasztrófa.

Ma is megszívlelendő az a tanács, amit egykor Jeremiás küldött Isten megbízásából a Babilonba került júdeai foglyoknak: „Igyekeztek a város jólétén, amelybe fogságra küldtelek titeket, hogy könyörögjetek érte az Úrnak, mert annak jóléte lesz a ti jóléte.” (Jer 29,7) Nemcsak meg kell tennünk, amit megtehetünk lakóhelyünk javáért, hanem mindekelőtt könyörögnünk kell érte Istennek. Emlékezzünk Ábrahám közbenjárására Sodomáért! Isten kijelentette, hogy ha csak tíz igazat találna is a városban, nem bocsátana rá veszedelmet (1Móz 18,32). Minél inkább előrehaladunk a megszentelés útján, minél inkább békeszövetségben vagyunk Istennel, annál pozitívabban hathat ez környezetünkre. Nem csupán a példaadás által, hanem azáltal is, hogy imádságainkat meghallgatva Isten megóvhat minket szeretteinkkel, környezetünkkel együtt, végzetes természeti katasztrófáktól.

Vankó Zsuzsa

Teljesedő idők jelei az elmúlt időszakban

Észrevettük-e, hogy ez év elején
ismét teljesedett
Jelenések könyve 7,1–3 ígérete?

A „szelek” Jelenések könyve 7,1–3-ban nem csupán az elszabadulni akaró pusztító természeti jelenségeket jelölik, hanem háborús veszélyt is. Az alábbi íge tanúskodik erről: „Így szól a Seregek Ura: Íme, veszedelem indul egyik nemzetől a másik nemzetre, nagy szélvész támad a föld széleitől.” (Jer 25,32)

Január 6-án, hétfőn este éppen együtt voltunk prédikátorértekezleten, amikor a hírekből megtudtuk, hogy milyen nemzetközi háborús konfliktussal fenyegető helyzet alakult ki Kászim Szulejmáni iráni tábornok amerikaiak általi likvidálá-

sa nyomán. Újságcikkből idézünk arra vonatkozóan, hogy mennyire forró volt ez a helyzet:

„A világ lélegzet-visszafojtva figyeli az Egyesült Államok és Irán párbaját... A gyilkosságra reagálva a teheráni hatalmasságok – élükön Ali-Khameneivel – azonnal bosszút esküdtek. Mire Trump arra intette Teheránt, hogy maradjon nyugton, különben 52 iráni helyszínen – köz-

tük kulturális létesítményeken – áll bosszút... Irán figyelmeztetett kulturális létesítmények elpusztítása háborús bűn..., és a maga részéről 300-ra emelte a lehetséges célpontok számát. A gyermekinek tűnő licitálás véresen komoly.”¹ Szulejmáni temetésén ezt skandalta a több százezres tömeg: „Halál Amerikára, halál Izraelre!”²

1 Keresztes Imre: Háború poraira? c. írásából, *HVG*, 2020. január 9., 6. o.

2 Uo.

Aznap este azzal a gondolattal aludtunk el, hogy talán már most elkezdődik Mt 24,6–8 teljesedése. Hálaadásra okot adó megkönnyebbülés volt, hogy másnap reggel jött a meglepő hír: Irán éjszaka bombázott néhány amerikai katonai célpontot Irakban, és kijelentette, hogy ezzel az „arányos megtorlást” befejezettek tekintti. (Utólag aztán megtudtuk, hogy ebben közrejátzott az is, hogy az iráni légierő tévedésből lelőtt egy Ukrajnába tartó utasszállító repülőgépet, amit aztán egy ideig tagadtak, később kénytelenek voltak beismerni. Ez óriási felháborodást keltett, mert 278 ember halálát okozta, köztük számos iráni és külföldi állampolgárét.) Amilyen fenyegető volt ez a veszedelem, olyan gyorsan hátrult el. Isten országában talán majd megtudjuk, hogy miként tevékenykednek ilyenkor a háttérben Isten láthatatlan ügyvivői, hogy visszatartsák a fújni készülő „szelet”.

Ne gondoljuk azonban azt, hogy a továbbiakban nincs szükség szüntelen imára, hogy Isten angyalai fogják vissza még a szeleket, hogy jobban felkészülhessünk az előttünk álló veszélyekre, és elvégezhesük az ige „magvetésének” munkáját még e viszonylagos békeidőben.

Egy másik újságcikkből is idézek: „Egyes elemzők már úgy vélik, nem az a kérdés, hogy lesz-e izraeli–iráni háború, hanem az, hogy mikor.” És ezen kívül is van még jó néhány kritikus tűzfészek földünkön.

Lefékeződik-e a koronavírus-járvány is, amely most aggodalommal tölti el a világot?

A közeljövő fogja ezt megmutatni, most mindenestre példátlan intézkedésekkel próbálják emberileg megfékezni a járványt, elsősorban Kínában, de immár világszerte is.

December közepén indult a járvány. „Zárlat alá vonták a fertőzés kiindulópontjának számító, két Magyarországnyi területű, 60 millió lakosú Hupej tartományt, illetve annak székhelyét, Vuhant, ahol az első megbetegedést regisztrálták... Kína-szerte az összes nyilvános holdújévi ünnepséget betiltották..., országszerte megtiltották a csoportos turizmust..., több tartomány leállította a távolsági buszforgalmat... Az intézke-

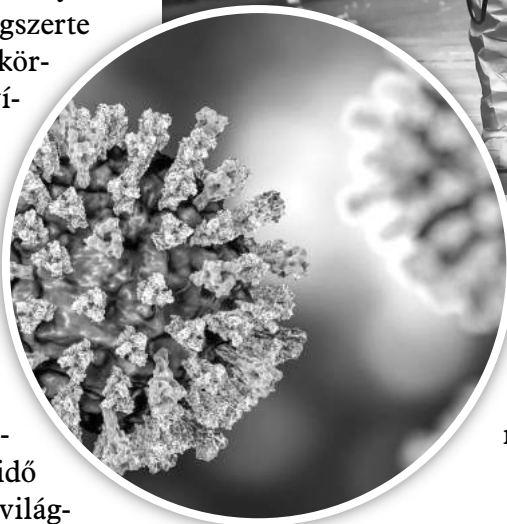
dések nyomán Vuhan és a tartomány többi települése leginkább szellemvárosra hasonlít. Az utcák elnéptelenedtek, az üzletek jó része zárva tart, az autóforgalom gyakorlatilag nullára csökkent, a komoly készleteket felhalmozott polgárok pedig otthonukba bezárkózva próbálják meg átvészelni a veszélyes napokat... Súlyos hibának tűnik, hogy... a vuhani zárlatot csak akkor vezették be, amikor már ötmillióan menekültek el a 11 millió lakosú településről. Jó ideig védőol-

AZ IDŐK JELEI

tás sem lesz... és minimum fél év az ipari méretű gyártás beindításáig.”³

A jövő kilátásai

„A felmelegedés is kockázatokat rejt: Megvizsgálták a tibeti hegyekből gyűjtött jégmintákat, és ismeretlen, több ezer éve pihenő kórokozókat is találtak a kristályokba zárva. A gleccserek világszerte olvadnak, s féltjük, hogy a körforgásba visszakerülő vírusok és baktériumok új járványokat okozhatnak a védtelen népesség körében. A tudósok egyébként évek óta készülnek egy olyan »X-betegségre«, amelyet talán már ismert kórokozó mutálódott változata okoz, és rövid idő múlva sok halottal járó világjárványba torkollik.”⁴ Bármekkora erőfeszítéseket tesznek a szakemberek a felkészülésre „valószínűleg még a kórokozók álnak nyeresre”⁵ – olvasható a híradásban.

is. A járvány miatt vállalkozások tízezrei kerülhetnek csődbe, vagy csőd közeli helyzetbe... A járvány akkor jött, amikor a kínai gazdaság az utóbbi 30 év legalacsonyabb – 6,1 %-os – növekedését produkálta...”⁶

Figyelemre méltó események, jelenségek a vallási világban

Vallásközi párbeszéd

Lapunk 2019/2. számában hírt adtunk Ferenc pápa és Ahmad et-Tajjeb az Al-Azhar Egyetem és -mecset főimámja Abu-Dzabiban megrendezett vallásközi találkozójáról, valamint arról a nagy jelentőségű dokumentumról, amit ez alkalommal aláírtak.

Ehhez kapcsolódik az a friss hír, hogy muszlim vallási vezetők delegációja Auschwitzba látogatott a holokauszt emléknapján. A pápai törekvések sikerének is tekinthető ez a meglepő esemény. Zsidó áldozatok iránti kegyelet koráb-

3 Németh András: Szomorú új év c. cikkéből; *HVG*, 2020. január 30., 24–25. o.

4 Uo., 25. o.

5 Uo.

6 Uo.

Éles harc két irányzat között a Vatikánban

A Vatikánban eközben heves harc folyik a konzervatív katolicizmust képviselő főpapok és a modern világ megnyerése érdekében reformokat életbe léptetni akaró irányzat képviselői között, amelynek az élén Ferenc pápa áll. Felmerült a kérdés, hogy nem bátorítja-e a háttérből a konzervatívokat a szokatlan módon lemondott XVI. Benedek pápa. Ezért lehetett a híradásokban olvasni arról, hogy most akkor jelenleg két pápa van-e, vagy egy, illetve hogy mintha a két pápa

ban szinte elképzelhetetlen volt muszlimok részéről, figyelembe véve a palesztin–zsidó ellentétet, az Izráellel szembeni engesztelhetetlen gyűlöletet. Mohammad Al-Issa vezette az imádságot Auschwitz-Birkenauban, az emlékmű tövében 2020. január 23-án. A kereszténység és a mérsékelt iszlám egymáshoz való közeledésének fontos határköve volt ez az esemény.

Az említett nagy jelentőségű dokumentum, amit Ferenc pápa és a mérsékelt iszlám képviselőjének tekinthető főimám írt alá, tehát nem csupán papírforma maradt. Erről tanúskodik az is, hogy az Európai Néppárt múlt év december 12-én a vallásközi párbeszédéről rendezett találkozót a belgiumi Szent Charbel-apátságban. A konferencia témája a szóban forgó békenyilatkozat volt. A konferencián többek között ilyen nyilatkozat hangzott el: „Az uniós intézmények szekuláris világában nagyon fontos, hogy a politikai döntéshozók tisztában legyenek az egyház szerepével, és felismerjék a vallások béketeremtő erejét.”⁷ Az Európai Unión belül leginkább az Európai Néppártra jellemző, hogy támogatja vallás és politika összefonódását.

⁷ A vallásközi párbeszédéről rendezett találkozót az Európai Néppárt, <https://webradio.hu/hirek/kulfold>, 2019.12.12.

harcáról lenne szó. Ferenc pápa engedékenyebb lenne többek között a cölibátus kérdésében, míg a konzervatívok ragaszkodnak a papi nőtlenség fenntartásához.

A metodista egyház kettészakadása

A metodista egyház kettészakadásáról is hír érkezett ez év elején. A kettészakadás oka a teljesen különböző álláspontok a homoszexualitás kérdésében.

„Arra tettek javaslatot [ez év január 3-án] az Egyesült Metodista Egyház vezetői, hogy osszák ketté vallási szervezetüket a homoszexualitás kérdése mentén. Eszerint egy új, »tradicionális metodista« felekezetet hoznának létre a megmaradó »progresszív metodista« felekezet mellé. A tervet 2020 májusában, a Minneapoliban tartandó világkonferencián hagynák véglegesen jóvá.

A megmaradó felekezet 25 millió dollárt adna az új felekezetnek, és lehetővé tenné az egyház helyi gyülekezetei számára, hogy maguk szavazzák meg, melyik szárnyhoz akarnak csatlakozni. Ha egy helyi gyülekezet a tradicionális metodisták mellett dönt, és belép az új felekezetbe, egyházi vagyonát is viheti magával.

AZ IDŐK JELEI

Amerika harmadik legnagyobb keresztény egyházának:

- tradicionális szárnya ellenzi a melegházasságot, valamint a leszbikusok, a homoszexuálisok, a biszexuálisok és a transzneműek pappá szentelését;
- progresszív szárnya megengedi az azonos neműek házasságát és az LMBT-papságot.

Az egyházszakadás világszinten is befolyásolja a metodisták életét – nyilatkozták a vallási szervezet vezetői. Az Egyesült Metodista Egyháznak az Egyesült Államokban több mint 13 millió tagja van, az egész világon mintegy 80 millió ember

metodista. Mindkét tábor egyházi vezetői üdvözlik az egyházszakadást. »Sajnáljuk, hogy éppen ez történik, de úgy gondoljuk, hogy így tudjuk minden ember méltóságát tiszteletben tartani« – mondta a liberálisok oldalán álló egyik tiszteletes. Egy másik, konzervatív tiszteletes hasonlóan szólt: »A megállapodás évtizedes konfliktusoknak

vethetne véget, és lehetővé tenné számunkra, hogy folyamatos csatározás nélkül maradhassunk hűségesek saját értékrendünkhöz.«⁸

A szokásos ökumenikus imahét ez év elején, Budapesten

Az imahét záró alkalmá a tradíciónak megfelelően a január 26-án, vasárnap tartott keresztényszidó imaóra volt az Avilai Nagy Szent Terézplébániatemplomban. Az igehirdetéseket követően, amelyeket Erdő Péter bíboros és Darvas István főrabbi tartottak, „a különböző keresztény felekezetek képviselői adtak hálát az Úrnak, és fohászkoztak a bölcsességért, a hitért, az egységért. Imádságot mondott Lakner Pál evangélikus püspök; Fischl Vilmos, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) főtítkára; Kászoni-Kövesdi József, a Magyar Unitárius Egyház püspöki helynöke; Khaled A. László, a Magyarországi Metodista Egyház elnöke; Papp János, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke; Ócsai Tamás, a Hetednap Adventista Egyház elnöke, valamint Pataky Albert, a Magyarországi Pünkösdi Egyház elnöke”.⁹

Összeállította: Vankó Zsuzsa

⁸ Történelmi pillanat: a meleg papok kérdése éppen egyházszakadásba taszítja a metodistákat, <https://nepszava.hu>, 2020.01.04.

⁹ Alázattal és imával építjük a hidakat – Keresztényszidó imaóra Budapesten, <https://www.magyarokurir.hu/hirek>, 2020. január 27.

TEGYÜK MAGASRA A MÉRCÉT!

A gyermeknevelésről (1. rész)

A gyülekezetben tapasztalt gyermeknevelési problémák késztettek arra, hogy egy cikksorozatot indítsak a témában. Azt látom, hogy komoly hiányosságok vannak e téren mind szülői, mind gyülekezeti oldalon. A téma érzékenységénél fogva szeretném az elején tisztázni, hogy nem a kritika, hanem a jobbító szándék vezérel. Ebben az első, bevezető jellegű cikkben bátorítani szeretnék minden szülőt, hogy tegye magasra a mércét!

Ehhez mindenekelőtt tisztáznunk kell a gyermeknevelés fogalmát. A Biblia ebben az igében összegzi ezt a legtömörebben: „*Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint.*” (Péld 22,6)

Az Ellen White írásaiból összeállított *Gyermeknevelés* című idézetgyűjteményében számtalan hasznos és gyakorlatias tanácsot olvashatunk. Méltatlanul keveset forgatott ez a könyv köreinkben.¹ Ebben a cikkben csak néhány gondolatot idézek, hogy „megágyazzunk” a további témáknak.

Íme, az első: „*Megfelelő alapot kell lerakni, erős, szilárd vázat, majd ezt követően napról napra előre kell haladniuk az építési munkálatoknak, a csiszolásnak és a tökéletesítésnek.*”² Ez találó, képies megfogalmazása annak, hogy milyen a jó nevelés. Kössük össze a képeket jelentésükkel! A váz, a gerinc az elvek, amelyek otthon

uralkodnak. Csecsemőkortól kezdve csigolyánként épül a gerinc egy-egy újabb elv elsajátításával és megszilárdulásával. Az ezeket körülvevő porcok rugalmas anyagként veszik körül a csontot, vagyis az elveket szeretettel és kedvességgel lehet tanítani és megszilárdítani.

A gyermeknevelés a legnagyobb bölcsességet követeli, mert a szülőnek a lehető legegyszerűbb módon kell kifejeznie magát. Kísérjük folyton figyelemmel, hogy megértette-e a gyermek az adott dolgot. Sokszor és többféleképpen ismételjük el ugyanazt, nagy-nagy türelemmel és kedvességgel. Fontos, hogy a gyermek korához szabjuk a tanítást.

Egy héthónapos, mászós kisgyereknek a következőt mondhatjuk, ha például meg akarjuk neki tanítani, hogy ne nyúljon a meleg sütőhöz: „A sütőhöz nem nyúlunk, mert süt. Nézd (anya hozzáér), jujujuj, süt! Nem szabad! Süt! Jujujuj!” Ismételjük el ezt, amennyiszer csak lehetséges, egészen addig, amíg érdeklődve figyel. Amikor kíváncsián közeledik a sütő felé, ezt mindig eljátszhatjuk vele. Bátrabb gyerek esetén meg is engedhetjük neki, hogy hozzáérjen egy pillanatra. Biztonságosabb ugyanis, ha előttünk próbálkozik.

¹ Az Sola Scriptura Teológiai Főiskolán készített szakdolgozatomhoz egy bizonyos körben készítettem egy felmérést, amiből kiderült, hogy testvéreinknek csak mintegy 10%-a olvasta ezt a könyvet.

² Ellen G. White: *Gyermeknevelés*, Bibliaiskolák Közössége, Bp., 2003, 7. o.

HÉTKÖZNAPI KERESZTÉNYSÉG

A virágokkal kicsit más a helyzet, mert az nem süt, és így a gyermek könnyen letépi vagy megeszi. Az utóbbi veszélyes is lehet az esetleges mérgezés miatt. Ha ezzel próbálkozik, kicsit üssünk a kezére, és mondjuk, hogy nem szabad. Minél hamarabb elkezdjük ezt gyakorolni a kisgyermekkel, annál jobban tiszteletben tartja a határokat. A nagyobb gyermekkel azért könnyebb, mert ő már visszajelzéseket is ad. Utánunk mondja például a nemet vagy a nem szabadot, és rázza a fejét.

A kitartás és a figyelem a lényeg. Érezze a gyermek, hogy a szavaink komolyak. Vigyázzunk arra, hogy hangunk legyen határozott, de semmiképpen sem ideges és hangos. Az indulatosságtól csak megijednek, és félni fognak. Ellenben ha kedvesek vagyunk, de határozottak, biztonságban fogják érezni magukat a közelünkben. Így épül a váz – lassan, de biztosan.

Ehhez a bizonyágtételi elvhez képest két téves és elterjedt gyakorlatot látok. Az egyik inkább a szülőkre, a második általában a gyülekezetre jellemző. Kezdjük az előbbivel. Kétségtelen, hogy a Biblia magas mércét állít elénk a gyermeknevelést illetően. Emiatt a felelősségteljes szülők félelmet, bizonytalanságot is érezhetnek, ami viszont következetlen, engedékeny neveléshez vezet. Az ilyen nevelés pedig nem nevezhető igazán nevelésnek. Ha nincsenek kijelölve a gyermek számára egyértelműen határok, vagy azok nincsenek következetesen számon kérve, akkor ezzel inkább ingereljük, semmint neveljük őket. Pál apostol így figyelmeztet: *„Ti is, atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint!”* (Ef 6,4) Minden gyakorlat, ami nem Isten szerinti nevelés, valójában ingerlés. Frustrációt okozunk nekik az önuralomra nevelés helyett.

Talán ismerősek az alábbi vívódások: „Túl kicsi még ahhoz, hogy neveljem...! A pszichológusok azt mondják, hogy csak 3-4 éves kortól elég érett ahhoz, hogy tanítani lehessen... Ó, ez egy lázadó korszak, ezt így kell elfogadni, nagyon türelmesnek kell lennem most vele... Nem akarom megbántani, hiszen Krisztus is mindig szeretettel fordul felénk... Én jobb akarok lenni a szüleimnél, akik minden apróság miatt megbüntettek, megverték” stb.

Kedves Szülők! Döntenünk kell, hogy melyik utat választjuk a nevelésben. Azt, amit a világi pszichológia kínál, vagy pedig a saját elképzeléseinket, avagy félelmeinket követjük. A másik út az, hogy – félelmeinket, előítéleteinket, öngazolásainkat leküzdve – tanulmányozzuk, hogy milyen utat tár elénk a Biblia. Komoly megújulásra és reformációra van szükségünk a gyermeknevelés terén is. Sőt, éppen itt kell kezdenünk a reformációt: *„Mert ha valaki az ő tulajdon házáat nem tudja igazgatni, mi módon visel gondot az Isten egyházára?”* (1Tim 3,5)

A másik téves gyakorlatot a gyülekezet részéről tapasztalom. Olyan eseteknek voltam rendszeresen tanúja, amikor a következő módon akarták feddésben részesíteni a szülőt vagy a szülőket: „Hű de neveletlen ez a gyerek! Nem így kel-

lene nevelni őket, hanem így és így...” Vagy: „Én már nagymama vagyok, felneveltem hat gyereket, van már tíz unokám, tudom, hogyan kell csinálni” stb.

Máskor a gyerekeket szólják meg és utasítják rendre ridegen. Szükséges megszívlelnünk az alábbi bizonyágtételi tanácsot:

„Mosolyogjatok, szülők, mosolyogjatok, tanítók! Ha szívetek szomorú is, arckifejezéseitek ne nyilvánítsa ki ezt.

Szerető szívetekből fakadó napsugár áradjon tekintetetekből! Engedjétek fel acélos méltóságotokból, alkalmazkodjatok a gyermekekhez, és szeretessétek meg magatokat velük. Meg kell nyernetek érzelmeiket, ha a szívükbe lelkieket szeretnétek vésni.”³

Tegyük fel a kérdést: Hogyan lehet elérni a magasra tett mércét?

„Ha hűségesen megtesztek minden töletek telhetőt, hogy gyermekeiteket Jézushoz vigyétek, s komoly, állhatatos hittel könyörögtök értük, az Úr segíségekre siet, és együttműködik erőfeszítésekkkel. Az Ő erejével kivívhatjátok a győzelmet.”⁴

Isten tehát csak annyit vár el tőlünk, amennyit képesek vagyunk megtenni az Ő segítségével! Az viszont kötelessége minden szülőnek, hogy kutasson, kérjen bölcsességet, hogy mindig jobban elláthassa feladatát. „A nevelés munkája folyamatos fejlődést követel az anyától.”⁵

3 I. m. 99. o.

4 Uo. 117. o.

5 Uo. 46. o.

„Van remény, ha hibáztam? Ha sokat hibáztam? Ha a gyerekek már felnőttek, akkor már biztosan elkéstem” – sok szülőben okoznak keserűséget ilyen és ehhez hasonló gondolatok is. A Biblia határozottan bátorít, hogy élethossziglan van remény javítani az embernek. Bármikor odaállhatunk a (nagyobb) gyermekeink elé, és bocsánatot kérhetünk az elkövetett hibákért! Soha nem késő ezt megtenni. Ne féljünk ettől, mert épp ezzel állhat vissza a gyermek szemében a szülő hitelisége.

„Ha a szülők úgy látják, hogy otthonukban másképpen állnak a dolgok, szenteljék magukat teljesen Istennek, s akkor az Úr úgy irányítja majd az eseményeket és a gondolatokat, hogy teljes átalakulás mehet végbe a családban.”⁶ „Azoknak, akik eddig helytelenül nevelték gyermekeiket, nem kell kétségbe esniük. Térjenek Istenhez, keressék az engedelmség igaz lelkét, s meglátják, hogy képesek lehetnek határozott reformokat végrehajtani. Szokásaitokat rendeljétek alá Isten szent törvénye megmentő elveinek, s akkor lesz befolyásotok gyermekeitekre is.”⁷

Nagy Szimonetta
(Folytatjuk)

6 Uo. 117. o.

7 Uo.

A megszentelt élet

A Szentírás szerint a megszentelődés az ember egész lényére, értelmére, lelkére és testére kihat... „*Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől; és a ti egész valótok, mind lelketek, mind testetek feddhetetlenül őriztessék meg a mi Urunk, Jézus Krisztus eljövételére.*” (1Thess 5,23)

Akik magukat kegyeseknek mondják, sok esetben fogalmuk sincs az igazi életszentségről. Vallásosságuk hiú beszéd és önkényes, maguk választotta istentisztelet. Akik őszintén vágyakoznak a krisztusi jellemvonások elérésére, azok sohasem gondolnak arra, hogy büntelenek. Lehet, hogy kifogástalan életet folytatnak, lehet, hogy élő képviselői annak az igazságnak, amelyet elfogadtak, azonban minél inkább igyekeznek gondolataikat Krisztus jellemére irányítani, és az ő isteni képmására átalakulni, annál határozottabban felismerik annak tökéletességét, s így mélyebben érzik saját hiányosságait és tökéletlenségüket...

Ha bűnbánóan és alázattal, bizalommal tekintünk Jézusra, aki bűneinkért életét áldozta, és terheinket hordozta, megtanulhatunk nyomdokain járni, s miközben Őt szemléljük, átváltozunk isteni képmására. Ha lelki életünkben ez a folyamat végbemegy, többé nem kérkedünk saját igazságunkkal, hanem egyedül Jézus Krisztust magasztaljuk, s gyámolatlanságunkban lelkünk Őrá, az ő érdemeire támaszkodik.

Mi az életszentség? Tökéletes összhang Isten akaratával. Az ellentétes gondolatokat és érzelmeket le kell győznünk, és Jézus szava új életet ébreszt bennünk, amely egész lényünket áthatja. Akik igazán istenfélők, nem vakbuzgók és nem álszenteskedők, hanem inkább állandóan arra töreksenek, hogy az isteni ígéretek feltételeit teljesíthessék.

Az életszentség nem rajongás, nem kedélyhullámszórás. E tekintetben nagyon sokan tévednek. Érzelmeik alapján ítélik meg kegyességüket.

A meghatottság vagy áhítat érzelmét összetévesztik a megszentelődéssel. A boldogság érzése vagy az öröme hiánya még nem jelent sem szentséget, sem az ellenkezőjét. Nincs pillanatnyi életszentség. Az igazi életszentség életfogytiglan tartó, mindennapi munka. Azok, akik mindennap újból felveszik a küzdelmet a kísértésekkel, akik saját bűnös indulataikat legyőzik, akik a szívnek és életnek szentségére töreksenek, nem dicsekszenek szentségükkel. Éheznek és szomjúhozóknak az igazságot. A bűnt bűnnek látják.

Ha nyári hónapokban a távolban zöldellő erdő fáit szemléljük, melyek mindegyike pompás, üde színbe öltözött, lehetetlen különbséget tennünk az örökzöld fenyő és a lombos fák között. De ha beköszönt a tél, fagyos leheletével végigvonul a fák koronáin, és elrabolja ékességüket, akkor könnyen felismerhetjük az örökzöld fenyőt. Így lesz mindazokkal, akik alázatosan járnak, nem a saját erejükben bíznak...

Akik saját tökéletességükre építenek, azonnal elveszítik az igazságnak álruháját, mihelyt rájuk tör a kísértések vihara. Ellenben azok, akik őszintén szeretik és félik Istent, mindenkor – örömben és bánatban egyaránt – hordani fogják Jézus Krisztus igazságának ruháját.

Az önmegtagadás, az önfeláldozás, a jótékony-ság, a szívéllyesség, a türelem, a nagylelkűség és a keresztényi bizalom olyan mindennapi gyümölcsök, amelyeket azok teremnek, akik igaz összeköttetésben élnek Istennel. Cselekedeteik talán rejtve maradnak a külvilág előtt, de naponként a gonosszal küzdve fenséges diadalokat aratnak a bűn és a kísértés felett. Ünnepeles fogadalmakat megújítják, és azok megtartására is képesek lesznek azzal az erővel, amelyet ima és folytonos éberség által merítenek. A tüzes rajongó mit sem sejt a csendes munkás küzdelmeiről, de az, aki a szívek mélységét vizsgálja, tetszéssel szemléli az alázatos és szelíd törekvést.

(Ellen G. White: *Megszentelt élet*. Advent Kiadó, Bp., 1996 – részletek)

Gondolatok Bódvalenke után

Akinek pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van, és elzárja atától az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete? Fiaccskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvel, hanem cselekedettel és valósággal.

(1Jn 3,16-17)

Előzmények, előkészületek

Megkeresett egy hölgy Pilisvörösvárról 2019 októberében, hogy tudnék-e neki segíteni, mert részt vesz egy mélyszegénységben élő falu megsegítésében, és szponzorokat keres. (Bizonyára azért keresett, mert sokféle tudják családunkról, hogy többféle segítő csoportban benne vagyunk. Tinnyén élünk, ahol van néhány nagyon szegény, általában roma származású család, akiknek évek óta próbálunk segítséget nyújtani.)

Kaptunk egy listát, hogy Bódvalenkén, amely egy cigányfalu az északkeleti határszélen, melyik családban hány fő él, milyen idősök, és milyen neműek. Megírtam az ismerőseimnek, elmondtam az óvodámban a szülőknek, és természetesen a biatorbágyi gyülekezettel személyesen is megosztottam a felkérést. Megírtam közösségünk levelezőlistájára is, hogy téli segílyt, adományt gyűjtünk Bódvalenkére. És ekkor kezdődött a csoda.

Mindenfelől áradni kezdtek az adományok. Régi óvodásaim, mostani óvodásaim szülei boldogan jelezték, hogy segíteni szeretnének. Csomagolták, hordták, pakolták a sok adományt, játékokat, ruhaneműt (főként kabátokat, meleg lábbeliket kértünk), mesekönyveket, használati tárgyakat. Férjem nem győzte Biatorbágyra szállítani naponta a rengeteg holmit, ahol egy helyiséget biztosítottak az egyre gyarapodó mennyisé-

gű holminak. Eközben a gyülekezet is gyűjteni kezdett. Érkeztek a tábeába dobozok, zsákok garmadával. Miközben a biatorbágyi főiskola alagsorában folyt a válogatás, osztályozás, csomagolás (családonként megadott lista szerint), ország-szerte több testvérünk szívét indította meg az Úr, hogy pénzadománnyal segítsenek. A Kerak szociális osztályától is kaptunk egy összeget, és a biatorbágyi gyülekezettől is. Vettünk almát, narancsot, mandarint, banánt, mézet minden családnak. Egy testvérünk tartós élelmiszereket és vitaminokat ajánlott fel.

Már csak a szállítás kérdése volt hátra. Három testvérünk segítségével két furgon és egy kisbusz telt meg rakománnyal. Három lelkes sofőr és a kísérők többen december 22-én reggel 6 és 7 óra között útra készen álltunk. Indulás előtt felolvastuk a *Feletőbb tiszta a te beszéded* áhíthatos könyv aznapra vonatkozó üzenetét: „Azért, miképpen mindenben bővölködtök, a hitben, a beszédben, az is-

meretben és minden buzgóságban... úgy e jótéteményben is bővölködjetek.” (2Kor 8,7). Ez bátorító volt, és az utána következő bizonyágtétel is. Imádkoztunk, és a Szentlélek vezetésének, segítségének biztos tudatában elindultunk a hosszú útra.

Tapasztalatunk Bódvalenkén

Napsütéses, tiszta időben utazhattunk, ami december végén külön ajándék volt. Útitársunk és kísérőnk Pásztor Eszter szinkrontolmács volt, a falu jó ismerője. Ő volt az ötletgazdája annak, hogy „freskófaluként” próbálják felhívni a figyelmet a településre, ami nagyon a periferián van, és nagyon rászorul a segítségre. Ő az előző szombaton már velünk volt az istentiszteleten, és utána egy általános ismertetést tartott a bódvalenkeiek életéről.

Utunk során, ahogy elhagytuk Miskolcot, egyre szegényebb falvakon haladtunk keresztül. Bódvalenkén tudták, hogy megyünk, vártak minket. Mosolygós szemű gyerekek sétáltak az utcán, és amikor benéztek a buszunkba, boldogan kiabálták, hogy „Eszter néni, gyere ki!” Esztert minden falubeli tiszteli és szereti. Sok évet töltött velük, osztozott örömükben, bánatukban. Eszter

megmutatta a festői szépségű természeti környezetet. Az utcán álló emberek ismerősként köszöntötték, így minket is bizalommal fogadtak. Történeteket hallhattunk a házak falára festett freskók születésének körülményeiről. Tizenhét festő kezének munkája a harminchárom festmény.

Sétánk folyamán megismerkedtünk egy kosárfonó emberrel, Tosuval, aki tizennégy gyermeket nevelt fel becsülettel. Ma már súlyos beteg, köszvényes, elfeketedett lábát megrendülve néztem, és miközben megmutatta gyönyörű aranyvesszőből font kosarait, elmesélte, hogy melyik vesszőt hol gyűjtötte, milyen módon kell előkészíteni a vesszőket, hogy fonni lehessen. Vettünk tőle emléke a kosarakból. A faluban nincs orvos, nincs pénz gyógyszerekre. Nincs óvoda, iskola, egyetlen kicsi boltban tudnak vásárolni. Eszter elmondta, ha egy kisgyermek nagyon beteg, és be kell vinni Miskolcra, az orvoshoz, esetleg gyógyszerre van szüksége, a család az uzsorásoktól tud pénzt szerezi, akik 100%-os kamatot kérnek a kölcsönzött összegre. Mintha ez a falu nem ugyanazon a bolygón lenne, ahonnan mi érkeztünk.

Sétánk végétével a falu polgármestere, Rusznyák Zsolt szeretettel várt minket. Esztertől megtudta, hogy vegetáriánusok vagyunk. Finom pa-

radicsomoskáposzta-főzelékkel és lekváros palacsintával készültek a fogadásunkra. A szépen terített asztal, a kedves vendégszeretet nagyon jól esett mindenkinek. Egy mosolygós asszonyka szolgálta fel a szerény, de ízletes ebédet. (A falu házeitől eltérően, a hivatalban volt angol WC és kézmosási lehetőség.)

Két órára volt meghirdetve az ajándékosztás, így lassan érkeztek a falubeli-

ek. Amikor nagyjából együtt volt mindenki, testvérünk, Benkovics Péter rövid beszédet intézett az emberekhez. Szeret-

tük volna, hogy az adományok mellett a mi nagy Adományozónkról is szó essen. Nem volt hosszú az üzenet, de hallható volt benne az igazi örömhír, hogy *a mi Teremtő Istenünk személyesen ismer minket, és szeretné, hogy jobb életünk legyen itt a földön is, ahol a Gonosz annyira kárt tett már mindenben és mindenkiben. De szeretne megajándékozni az örök*

élet reményességével is az új Földön, ahol Isten mindent újjáteremt. „Mindent” elnyernek azok az emberek, akik jobbra vágyakoznak, és meg akarják ismerni azt a Valakit, aki szereti, keresi és hívja őket.

Türelmesen végighallgatták a gondolatokat, szelíd és barátságos arcok tekintettek ránk. Azután két kisgyermek verset mondott, közösen énekeltünk. Ezt követően elővettük a süteményeket, és kínálgattuk az embereket. Ez oldotta a hangulatot, és lehetőséget biztosított egy kis beszélgetésre is.

Ezután került sor az ajándékok átadására. Várakozáson felül jól sikerült minden. Zökkenőmentesen sikerült minden csomagot személyesen

TAPASZTALATOK

átadni a címzetteknek. Azokat a kabátokat, cipőket, takarókat, játékokat, amelyeket nem a csomagokba tettünk, hanem ömlesztve zsákoltunk, a polgármester úrral megbeszélve bevittük a faluházba, szép rendben elhelyeztük, és miután mi már eljöttünk, a polgármester segítette a rendben történő válogatást és átadást.

Átadtunk Pásztor Eszternek 65 000 forintot, amiből két hónapra rendezte a nagyobb gyermekek buszbérletét. Kilenc gyermeknek van ugyanis szüksége bérletre, hogy iskolába tudjanak menni, ami fejenként havi 3 400 forint. Eszter saját pénzéből segítette őket eddig ebben, de már ő is idősebb, nyugdíjas. Bárcsak segíthetnénk abban, hogy a bérletkérdés folyamatosan rendezve legyen!

Gondolatok és kérdések mindnyájunk számára

Mennyire vannak messze tőlünk a nyomorban élő milliók? Nekünk szól a juhokról és kecskékről szóló példázatban e kijelentés: „Amennyiben megcselekedtétek eggyel az én legkisebb atyámfiak közül, velem cselekedtétek meg!” (Mt 25,40)

Jézus mondta tanítványainak: „Ti vagytok a föld sója, ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5,13.14) Tapasztalják-e ezt az emberek?

Krisztus azért adta „önmagát értünk, hogy megváltson minket minden hamisságtól, és tisztítson önmagának kiváltképpen való népet, jó cselekedetekre igyekezőt” (Tit 2,14).

Kegyess Jánosné Padi Krisztina

Táboraink 2020-ban

Házasságápoló hosszú hétvége (Véménd)

Biblia-tábor (Elek)

Toleranciatábor (Gánt-Fecskepalota)

Rehabilitációs tábor (Sima)

Toleranciatábor (Agárd)

Főiskolai tábor (Felsőtárkány)

Életmódtábor (Celldömölk)

Családos tábor (Kunfehértó)

Ifjúsági tábor (Orfű)

Zenei tábor (Celldömölk)

Adventtábor (Biatorbágy)

Házasságápoló hosszú hétvége

(Szépalma Hotel – A Bakony közepén)

• **Május 28. – június 1.**

• **Június 15–21.**

• **Július 5–10.**

• **Július 5–12.**

• **Július 12–19.**

• **Július 12–19.**

• **Július 19–26.**

• **Július 26–31.**

• **Július 26. – augusztus 2.**

• **Augusztus 9–16.**

• **Augusztus 23–25.**

• **Szeptember 17–20.**

Beszámoló az Eleki Életmódközpont 2019-ben végzett munkájáról

Bevezetés • Az Eleki Életmódközpont működése a 10. évbe lépett, ez alatt az idő alatt már 150 turnust tartottunk. Hálásak vagyunk a jó Istennek, hogy fenntartotta szolgálatunkat az elmúlt években. Noha voltak kisebb-nagyobb nehézségeink, sok tapasztalatot és áldást nyertünk munkánk során. Meggyőződésünk, hogy Isten különleges módon gondoskodik intézményünkről. Eleken jelenleg nyolc állandó munkatárs dolgozik, ez a szám turnusonként néhány önkéntessel bővül.

Programjainkról • Eleken évente 18 turnus zajlik, kb. 150 vendég jelenlétével, akiknek a nagy része kívülálló. Jó néhány vendégről tudunk, akik otthonukba visszatérve felvették a kapcsolatot a helyi gyülekezettel, és vannak közöttük olyanok, akik keresztségre is készülnek.

Tapasztalatok • Turnusaink közül kiemelendő az Eleken szervezett nyári Biblia-táborunk, amelyen tizen-egynéhány vendég vett részt, emellett a Celldömölkön tartott életmódtáborunk.

Életmódtábor Celldömölkön • A tavalyi évben június 30. és június 7. között tartottuk szokásos életmódtáborunkat az egészségügyi osztály és az Eleki Életmódközpont szervezésében. A tavalyi évhez hasonlóan idén is a celldömölki Vasvirág Hotel volt a tábor helyszíne. A táborunkba jelentkezők száma már májusra elérte a 100 főt. Ezek nagyobb része új vendég volt, akikkel eddig még nem találkoztunk, de jelentkeztek olyanok is szép számmal, akik már megfordultak az Eleki Életmódközpontban. Örömmel vettük testvéreink jelentkezését is, akiknek szintén hasznos lehet egy ilyen táboron való részvétel. A végleges létszám – a konyhai személyzettel és az életmódközpont munkatársaival együtt – elérte a 130 főt. Több táborozónk kifejezte háláját a tábor végén. Egyikőjük azt mondta, hogy sokat

jár közösségünk programjaira, de ez a hét volt számára az, ami az életét megfordította, és most már nem kívülállóként figyel bennünket, hanem sokkal több mindent megértett a Biblia oldaláról és az egészség oldaláról is. E vendégünk az egy héttel később kezdődő Biblia-táborunkon is részt vett. A tábori munkába ismét sikerült sok fiatal bevonunk, ami nagy öröm volt mindenki számára. A konyhában, a gyerektanításban, a zenei szolgálatban, a felvételek elkészítésében, a média-munkában egyaránt szorgoskodtak a fiatalok.

Dr. Wynn Horsley látogatása • Nagy esemény volt a központ életében dr. Wynn Horsley és felesége (Samia) látogatása. Ittlétük alatt újból sok segítséget nyújtottak számunka.

Háziorvos-továbbképzés • Kiemelendő esemény volt a 2019. október 18-án tartott háziorvos-továbbképzés, amelyet a gyulai kórházban szervezhettünk meg. A kórházból is jöttek vendég-előadók. „Életmódorvoslás – túl az elméleten” címmel rendeztünk orvoskonferenciát a szegedi Családorvostani Intézet támogatásával a gyulai kórház Árvay-termében 2019. október 18-án, pénteken 10 órától. A konferencia célja a helyes életmód szerepének a bemutatása volt. A Családorvostani Intézet a képzést a háziorvosoknak – tesztírással együtt – 16 kreditpontra akkreditálta. Úgy az akkreditáció megszerzésében, mint a konferencia megszervezésében és lebonyolításában, azt minden erejével támogatva, döntő szerepet vállalt Garay Erzsébet főorvosnő, a mentorunk, a szegedi családorvos tanszék munkatársa. Így a létszám 44 és 50 között volt.

Határon túli tevékenységeink • A központ évek óta előadás- és főzőkórsorozatot tart a vajdasági Magyarokanizsán. Tavaly első alkalommal ez a sorozat kétnapos életmódtáborral is kiegészült.

TAPASZTALATOK

A központunk támogatja a Nagyszalontán működő egészségklubot, amelyet Mezei Áron vezet.

Jótekonysági hangverseny • Külön hálásak vagyunk a 2019 novemberében Győrben megrendezett jótekonysági hangversenyért, amelynek köszönhetően új vérképelemző készüléket vásárolhattunk. A központ gazdálkodásában nagyon nagy segítséget jelentenek a testvérektől jövő adományok (szombatiskolai és egyéb adományok).

Fejlesztések, anyagi kérdések • Néhány kisebb fejlesztést is sikerült megvalósítanunk: vásároltunk orvosi műszereket, néhány számítógépet, konyhai eszközt, fejlesztettük a karbantartó műhelyünket is.

Tervek • Mivel egyre többen vásárolnak vagy rendelnek tőlünk különböző termékeket, felme-

rült bennünk egy kisebb bolthelyiség kialakítása, esetleg internetes áruházzal összekötve. Ennek elindításával a közösség tagjai is kedvező áron tudnának hozzájutni számos egészséges élelmiszerhez. Tavasszal tervezzük az Eleki Életmódközpont szakácskönyvének a megjelentetését. A színes, 240 oldalas kiadványt táplálkozási tanácsokkal együtt 2000 példányszámban tervezzük kinyomtatni. További tervünk egy, az Eleki Életmódközpontot bemutató füzet megjelentetése is. Ebben tapasztalatok, történetek, receptek szereplnének, nagy példányszámú terjesztésre. Új elem a programjaink között egy vidéki életre felkészítő képzés. (Erről külön tájékoztatót fogunk kiküldeni.)

Somogyi Lehel

A 2020-as év turnusainak időpontjai

DÁTUM	TURNUS
Január 13–23.	Betegturnus
Február 2–7.	Képzés
Február 17–27.	Betegturnus
Március 9–19.	Betegturnus
Március 30. – április 9.	Betegturnus
Április 19–24.	Képzés <i>(Felkészülés a vidéki életre)</i>
Május 4–14.	Betegturnus
Május 25. – június 4.	Betegturnus
Június 15–21.	Biblia-tábor
Július 6–16.	Betegturnus
Július 26. – augusztus 2.	Életmódtábor
Augusztus 10–20.	Betegturnus
Augusztus 31. – szeptember 10.	Betegturnus
Szeptember 21. – október 1.	Betegturnus
Október 12–22.	Betegturnus
Október 25–30.	Képzés
November 9–19.	Betegturnus
November 30. – december 10.	Betegturnus

„Szeretett barátom, kívánom,
hogy mindenben jól legyél dolgozó,
és légy egészséges,
amint jó dolga van a lelkednek.”
(3)n 2)

ELEKI ÉLETMÓDKÖZPONT

5742 Elek, Kossuth utca 54.

www.elekieletmodkozpont.hu

Jelentkezés:

06-20/400-8646, 06-66/240-610

elekivendeghaz@gmail.com

További információért
forduljon hozzánk
bizalommal!

KÖNYVTERJESZTŐ MUNKÁNK LEGFRISSEBB TAPASZTALATAI

„Azok, akik a könyvevangelizálás terén tapasztalatokat szereznek, számoljanak be élményeikről hivatalos lapjainkban is, hogy jelentéseik mások bátorítására és buzdítására szolgáljanak. Beszélje el a könyvevangélista azokat az örömeket és áldásokat, amelyeket munkája közben szerzett. E cikkeknek okvetlen helyet kell szorítani lapjainkban, mert befolyásuk messze ható. Úgy hatnak a gyülekezetre, mint az élet jó illata az életre. Belőlük mindenki meggyőződhet arról, hogy Isten segíti munkatársait. Szedjétek össze a morzsákat is, hogy semmi el ne vesszen.” (Ellen G. White: Könyvevangélisták kézikönyve)

Szeretnénk megosztani veletek azokat az áldásokat, amelyeket a karácsonyt megelőző időszakban tapasztaltunk munkánk során.

Két éve tizenhat budapesti keresztény iskolát kerestünk fel bemutatókönyvekkel, amelyeket egy hétre otthagytunk áttekintésre, megrendelésre az iskolai könyvtár számára év végi jutalomkönyvként és tanároknak magáncélra. Akkor szerényebb megrendeléseket kaptunk, mint amire számítottunk, de azért volt érdeklődés a legtöbb helyen. Év vége közeledtével – és két év múltával – kiválasztottuk a hét legtöbbet vásárló iskolát (hét szabad napunk volt arra, hogy az iskolákba visszamenjünk), és személyes könyvbemutatóra kértünk engedélyt a tanárok számára néhány szünet, pár óra idejére. A karácsony közelsége, a személyes jelenlét és az ima, a több könyv, így a nagyobb választék nagyobb érdeklődést is hozott. Kb. 300 000 Ft értékben vásároltak tőlünk, és szinte csak a Bibliához köthető könyveket.

Az összes iskola közül szeretnénk kiemelni azt a református általános iskolát, ahol nemcsak

a tanárok vásároltak, hanem az isteni gondviselés odahozta hozzánk – ottlétünk utolsó órájában – a gazdasági vezetőt is, aki egyben a szülői munkaközösség vezetője is volt. „Véletlenül” járt felénk, megállt körbenézni, ajánlottuk neki többek között *A szeretet himnuszát*. A „vezérhangya” – ahogy ő fogalmazta – megindult benne: Jó lenne ez a könyv karácsonyi ajándékkul az iskola összes dolgozója részére. (Minden karácsonyra ajándékkal kedveskednek nekik a gyerekek nevében.) Kiderült, hogy az iskolatitkár is szülői munkaközösségi tag (ő meg sem nézte addig a könyveket, pedig az ő irodája mellett voltunk a folyosón). Összedugták a fejüket, egyeztettek még telefonon másokkal is, és megrendeltek tőlünk 10 db *A szeretet himnusza* és 10 db *A belső szobában* című könyvet. Nagyon boldogok voltunk, hogy mindenki meg lesz szólítva a könyvek által ebben az iskolában.

Különleges örömünk – ilyen tapasztalatunk még sohasem volt – azonban ezzel nem ért véget. Az igazgatóhelyettes hölgy, azon túl, hogy lelkes vásárlónk volt, meghívott az iskolai karácsonyi vásárra is egy péntek délutánra, 14–16 óráig. Többéves hagyomány az iskolában, hogy a gyerekek készítenek ajándékokat, ételeket, mézeskalácsot, amit adnak-vesznek szüleik és tanáraik jelenlétében. Néhány felnőtt is részt szokott venni itt kézműves termékekkel, köztük kaptunk helyet könyveinkkel, könyvjelzőinkkel. Nagyon jó légkörű és jól megszervezett alkalom volt. Ünnepelesen megnyitották a vásárt, pontban kettőkor, és ünnepelesen bezárták négykor. Fél ötre a gyerekek az igazgató úr irányításával már minden asztalt és széket a helyére is vittek, mintha nem is lett volna „ünnepi forgatag”. Hozzánk folyamatosan jöttek a tanárok és a szülők, még leülni sem volt időnk. Elröpült a két óra, úgy, hogy szinte észre sem vettük. Újabb meghívást is kaptunk

az igazgatóhelyettes hölgytől tavaszra, amikor az iskola fennállásának évfordulóját ünneplik egy héten át. Úgy látjuk, hogy ez az igazgatóhelyettes hölgy jó eszköz lehet továbbra is az Isten kezében, hogy terjedhessen a tiszta üzenet a könyvek által.

Egy evangélikus gimnáziumban olyan napra kaptunk engedélyt a könyvbemutatóra, amikor az összes egyház hitoktatójának is órája volt. Tágas helyen, a tanári előterében állíthattuk ki a könyveket. Vásárlóink fele hitoktató volt. Főleg áhítatos könyveket vásároltak. Az iskolalelkész 2 db *Bibliai jelképlexikont* is vásárolt az iskola részére. Megtudtuk tőle, hogy az iskolában a közös húsvéti lelki felkészüléshez Reisinger János: *Munkácsy Krisztus-trilógiája* volt az alapmű. (Kb. 20-25 db albumot vásároltak tőlünk az elmúlt két évben.)

Mély lelki beszélgetést tudtunk folytatni egy finom lelkű hitoktató hölgygel, aki nem talált még társat, pedig már 40 éves. Megköszönte, hogy megerősítettük őt abban, amit ő is egyedül helyesnek látott ebben a nagy kérdésben.

Két különleges élményünk volt még két férfi tanárral. A fiatalabb tanár úrral pár szót váltottunk, ajánlottunk neki több könyvet is, közöttük Tóth Gábor kedvelt könyveit. Akkor derült ki, hogy biológia szakos, és a Gábor könyveit tudománytalannak tartja. Kicsit a felháborodás is érzékelhető volt nála. Jobbnak láttuk nem vitatkozni vele, és ő ment a feladatát végezni. Egész nap láttuk órára menni és jönni, de többet nem jött oda hozzánk. A nap végén valahogy észrevette Fráter Erzsébet: *A biblia növényei* című könyvét. Mintha kicserélték volna, örvendezett, nagyra értékelte, beszédes lett. Mondta, hogy magának szeretné feltétlenül beszerezni januárban. Hálásak voltunk Istennek (imádkoztunk érte magunkban napközben), hogy elvette a bizalmatlanságot szívéből irányunkban.

A másik férfi olyan könyvet keresett, amiből tájékozódhat, hogyan is kell tisztelettel, megfelelő módon megszólítani a különböző egyházak papjait, vezetőit. Ilyen könyvünk nem volt, de kedvesen váltottunk vele pár szót, adtunk némi

alapeligazítást a megszólítások terén. Legnagyobb meglepetésünkre megvette az *Egyetemes egyháztörténelem* című könyvünket a következő néhány percben. Bízunk abban, hogy Isten a könyv által a valóban lényeges kérdéseket teszi helyre benne. Figyelmessége, különleges érzékenysége megmutatkozott abban is, hogy kifizette, de nem vitte el a könyvet, hogy kollégái is megnézhesék. Kérte, hogy mielőtt elmegyünk, adjuk le a titkárságon számára. Kíváncsivá tett bennünket, ki is ez az ember, milyen szakos lehet... Az iskolatitkártól megtudtuk, hogy fizikatanár, és mindenki irányában nagyon figyelmes.

Egy evangélikus általános iskolában a nyílt napon (a szülők is bejöhettek meghallgatni a tanórákat) kaptunk lehetőséget a könyvbemutatóra. Ezt velünk nem közölték előre. A folyosóra tettek ki nekünk asztalokat, szemben azzal a tanteremmel, ahol a bemutatóórák folytak. Később kiderült, hogy ebben a szervezésben is az isteni gondviselés volt jelen, mert a tanárok közül csak egyvalaki vásárolt, a többi lelkes vásárló mind szülő volt. Az egyik fiatal anyuka minden karácsonyra szánt ajándékkönyvet tőlünk vásárolt meg – összesen 23 000 Ft értékben, csupa egészséggel kapcsolatos irodalmat. Egy zenepedagógus anyuka kellő készpénz híján hitelbe vitt el egy *Munkácsy Krisztus-trilógiája* című könyvet, amit este a munkahelyén, az Operában tudott kifizetni a szintén ott dolgozó szomszédunknak.

Szerény vásárlást tapasztaltunk (két pedagógus 1-2 könyvet vásárolt) egy református általános iskolában is a tanárok részéről, de az egyik tanítónő a telefonjával lefényképezte két gyermekeknek szóló könyvünket, és ígérte, hogy majd ajánlja a szülőknél megvásárlásra. Nemigen hittük, hogy lesz ebből érdeklődés és vásárlás, de lett. Pár hét múlva jelentkezett a tanítónő, és kért 13 db *Esti történetek* című könyvet. Ezt is csak az isteni gondviselés munkálkodásának tekinthetjük.

Egy katolikus általános iskolában az igazgatóhelyettes úr e-mailben könyvajánlást kért tőlünk, amit eljuttatott a kollégákhoz. Ez a kérés

csak egyszer-egyszer fordult elő munkánk során. Kíváncsian vártuk az érdeklődőket, hiszen mindenki előre tudott az érkező könyvekről. Jöttek is a vásárló pedagógusok egész délelőtt a szünetekben, sőt még az adminisztratív dolgozók is. Volt, aki megköszönte, hogy eljöttünk az iskolájukba. Már mindent összepakoltunk kora délután, amikor az „utolsó percben” megjött a könyvtáros hölgy az ő megrendelésével. Eddig várt az igazgatóval való egyeztetésre, ami csak ekkor sikerült. Még éppen időben, mert elmenőben voltunk. (Reisinger János művészeti albumait és *A Biblia növényeit* választották. (Már számtalanszor tapasztaltuk, hogyan működik az „isteni időzítés”, hogy célba jussanak könyveink.)

Ezek csak a kiemelkedő, különleges élményeink voltak a keresztyény iskolákban. Minden nap gazdag tapasztalat számunkra az isteni gondviselésről.

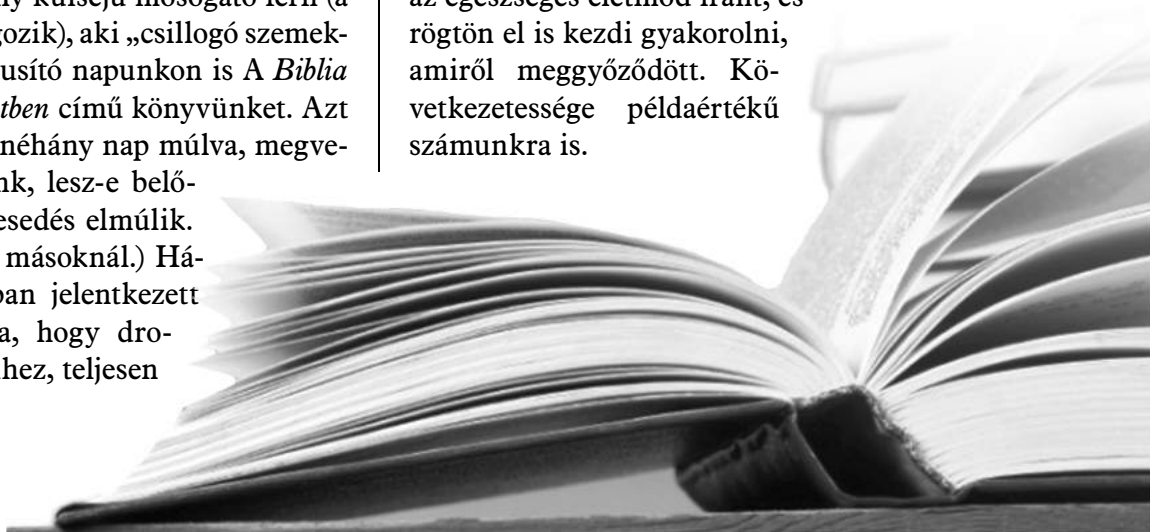
A veszprémi megyei kórházba négy éve járunk, havi rendszerességgel három napot töltünk ott. Amióta alkalmanként 2-3 különböző terméket kínál az árus mellettünk, kicsit szerényebb a forgalmunk, de van érdeklődés továbbra is. Szinte baráti lett a kapcsolat a többi áruossal, sok a visszajáró, ismerős beteg és vásárló dolgozó. A régi *Nyitott Szemmel* magazinokat is sokan megszerették, és rendszeresen vásárolják, továbbajándékozzák. Messziről is érkeznek a kórházba különböző vizsgálatokra, így nem csak a veszprémieket tudjuk ott elérni. Két élményünket szeretnénk megosztani decemberi ottlétünk kapcsán.

Az egyik egy szerény külsejű mosogató férfi (a kórház konyháján dolgozik), aki „csillogó szemekkel” nézte már első árusító napunkon is *A Biblia a magyar képzőművészetben* című könyvünket. Azt ígérte, ha fizetést kap néhány nap múlva, megveszi. Kíváncsiak voltunk, lesz-e belőle valami, vagy a lelkesedés elmúlik. (Sokszor volt már így másoknál.) Három nap múlva valóban jelentkezett a könyvért. Elmondta, hogy drogos volt, megtért Istenhez, teljesen

megváltozott az élete. Boldog és békés ember lett. Megjelenésén és beszédén érződött a szabadító Isten iránti mély hála. Jó volt őt látni!

A másik élményünk egy 77 éves, görög katolikus, jóságos tekintetű jógaoktató hölgyhöz kapcsolódik, akivel több napon át is röviden beszélgettünk. Megrendítő volt számunkra a hívői gyakorlata. Kiderült, hogy ő nem olvassa a Bibliát, elég neki a templomi élmény: az ikonok látványa, a pap szavai. Ő vizuális típus. Szelíden és szeretettel bátorítottuk, hogy olvassa a Bibliáját is. Első alkalommal csak az unokájának vásárolt könyvet, de másodszor, ajánlásunkra, magának is. Telefonszámot cseréltünk, hogy tudjunk majd beszélgetni a vásárolt könyv tartalmáról.

Veszprém után Nógrád megye kórházaiba, szakrendelőibe (Balassagyarmat, Pásztó, Salgótarján, Mátraháza, Kékestető) járunk több éve, havonta egy-egy napra. Ezeknek az intézményeknek is nagy a vonzáskörzete, sok emberrel tudunk megismerkedni. Sok a visszajáró beteg a rehabilitációs részlegeken. Valaki szinte minden évben vásárol újabb könyvet tőlünk. Még senki sem panaszkodott, hogy ne lenne megelégedve könyveink tartalmával, sőt dicsérték hasznosságukat. Az egyik kórház fiatal férfi portása havonta vesz egy könyvet tőlünk (életmódról), és igyekszik megvalósítani, amit olvasott. Azt mondta, hogy érzi a változtatás hatását az egészségi állapotán. Idén keresett már telefonon, mikor megyünk újra feléjük, mert „jöhet az újabb könyv”. Ritka, hogy valaki fiatalon, férfiként ennyire érdeklődik az egészséges életmód iránt, és rögtön el is kezdi gyakorolni, amiről meggyőződött. Következetessége példaértékű számunkra is.

Úgy tapasztaltuk mindenütt az árusítások során, hogy *A fegyvertelen katona* című Gibson-film továbbra is benne van a köztudatban, örömmel vásárolják meg a könyvet is, akik látták a filmet. Minden korosztályt és mindkét nemet (fiatal lányokat is) mélyen megszólított a film. Ben Carson: *Áldott kezek* című könyvét is szeretik, mert sokan látták megfilmesítve. A hitoktatók, az etikát oktatók az iskolában is vetítik mindkét filmet. Ők is megveszik könyv formájában is.

A kórházakban, szakrendelőkhöz az érintettség miatt inkább az egészségügyi könyveket keresik, az iskolákban is inkább az fogy, kivéve az egyházi fenntartású iskolákat. Ott megfordul a kereslet a bibliai irodalom irányába.

A karácsony előtti hetet évek óta Gyöngyösön (a Mátra lábánál), egy kisvárosi plázában töltjük, amely a belvárosban van, szerény fűtéssel rendelkezik, és a bejárat közelében van helyünk a folyosón. Idén nagyon enyhe volt az időjárás, így mi sem fáztunk... Mivel csapadék sem hullott a legtöbb napon, egyikünk „boltról boltra” is tudott járni, kézben tartott könyvekkel. Így nem csak vártuk az érdeklődőket, „elébük is mentünk”. A legtöbb kisboltban nem volt tolongás a vásárlók miatt, mindenki azt mondta, hogy érezhető egyre inkább a plázák, és még inkább az internetes megrendelések „elszívó hatása”. A legkülönbözőbb boltok tulajdonosai, alkalmazottai (pl. pékség, edénybolt, kerékpár-kisáruház, varroda, nőiruha-bolt) vásároltak tőlünk. December 24-én 11.45-kor (zárás előtt 15 perccel) egy gyógyszerár két dolgozója még örömmel vásárolt tőlünk értékes könyveket, pedig már az ajándékozások előtti órákban voltunk.

Többen megköszönték, hogy felhívtuk a figyelmüket arra, hogy minden karácsony előtti héten ott vagyunk a GyöngyHáz Plázában boltokban általában nem kapható, kedvezményes árú, értékes könyveinkkel. A plázában sokszor órák teltek el eredmény, beszélgetés nélkül. Valamikor azonban egyszerre jöttek komoly érdeklődők és vásárlók. Érdekes volt, ahogyan egy cop-

fos, fiatal teológushallgató fiatalember válogatott csak bibliai tárgyú könyveket, míg mellette egy nyugdíjas, természetgyógyászattal foglalkozó férfi csak életmóddal kapcsolatos irodalmat. Nem zavarták egymás köreit. Mindketten 15 000 Ft körüli értékben vásároltak végül. A legnagyobb értékben, 36 000 Ft-ért válogattak könyveket. A számlaíráskor derült ki csak, hogy a vásárlónk adventista. Régebbi munkatársainknak évek óta áldott szolgálatot kívánt, de semmit sem vásárolt eddig, ám most mindent bepótolt. Csak Isten tudja, hogy mi zajlik az ember lelkében, minek mikor jön el az ideje.

A „nagy vásárlók” és a boltokban vásárlók tették ki a plázás forgalmunk felét (100 000 Ft), a másik felét a többi vásárló. Főleg középkorú és idős vásárlóink voltak, de ők töretlen lelkesedéssel válogattak szeretteiknek. Egy 80 fölötti katolikus néni középkorú rokonának vásárolt egy *Jézus élete* című könyvet, amit még karácsony előtt felvitt számára Budapestre. Nekünk is beszámolt néhány nap múlva a fogadtatásról: a rokon elégedett volt, nagyon tetszett neki a könyv. Mi is boldogok voltunk, hogy tudomást szerezhettünk egy fontos könyv célba érkezéséről.

Ottlétünk alatt nagyon sok élethelyzetbe bepillantást nyerhettünk, igyekeztünk segítséggel lenni minden velünk szóba álló embernek. Hiszszük és tapasztaljuk, hogy minden helyzetben és helyszínen Isten „jó illata” lehetünk, ha átadjuk magunkat őszinte szívvel neki. Minden eredményért a dicsőség az Ővé! A mi mindent felülmúló örömünk az, hogy látjuk Istent munkálkodni, sőt részünk lehet az ő emberek megmentését munkáló igyekezetének. Isten nemcsak a könyvevangélistáknak készíti elő az útját, hanem minden hívő testvérünkre igazak lehetnek Pál apostol kijelentései: „Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk.” (Ef 2,10)

*Örömteli tapasztalatokat kívánunk, szeretettel:
Jóni Tibor és Zsuzsa*

EMLÉKEZÉS

Zaja János testvérünkre
(1926–2019)

„Vessetek magatoknak igazságra,
arassatok kegyelem szerint!” (Hós 10,12/a)

Zaja János testvérünk olyan tisztelettel, szeretettel és hűséggel ragaszkodott Istenhez, hogy ezzel sok testvér számára jelentett bátorítást és példát. Az 1975-ös kizárások után élete végéig a zugligeti gyülekezet tagja volt. Életének 93. évében aludt el az Úrban, és utolsó hónapjait kivéve közösségünknek szinte minden rendezvényén részt vett, rendszeres hallgatója volt a biatorbágyi főiskolának, és látogatta az idős vagy beteg testvéreket. Készséges, figyelmes diakónusa volt mindenkinek. Ha egy testvér megbetegedett vagy kórházba került, őt nem lehetett megelőzni, szinte azonnal

ott volt, és segítette az illetőt mindenben, amire szüksége volt. Egy példa: Svédországból telefonált egy ott élő testvérünk, hogy Magyarországon élő apja kórházba került, vegyük fel vele a kapcsolatot. A hír vétele után szinte azonnal hívtuk az idős embert a megadott telefonszámon, mire ő közölte, hogy Zaja János testvér már megkereste, és gondoskodott mindenről.

Testvérünknek nem volt könnyű élete, sok megpróbáltatás érte, de talán éppen ezek edzették meg, hogy olyan hűségesen kitartson az Úr mellett. 1926-ban, egyszerű paraszti családban született Jankovácon, Eszék és Vukovár közelében, kb. 40 kilométerre a magyar határtól (ma Horvátországhoz tartozik ez a terület). Szülei katolikusok voltak, mégis korán megismerhette az Igét egy Amerikába férjhez ment leánytestvére jóvoltából, aki a nagy család minden tagjának küldött a nagyfiúkkal egy-egy Bibliát. János és édesanyja így kezdték el olvasni a Szentírást. Senki sem magyarázta nekik, de amikor Mózes III. könyvéhez értek, az édesanyja többé nem ment templomba. Amikor kérdezték tőle, hogy miért maradt el, azt mondta: „Távolítsátok el a képeket és a faragott szobrokat a templomból, és akkor megyek.”

Ez a fajta hűség az Úrhoz és az ő szavához később Jánosban is kifejlődött. Tágabb családjával 1943-ban átköltözött Magyarországra, hogy édesapját ne vigyék el katonának. A Villány melletti Kisbudmérön, ahol a kitelepített svábok helyére magyar családokat telepítettek, kezdtek el gazdálkodni. Itt történt, hogy alig 18 évesen Jánosból tsz-elnök lett. Nem a maga kérésére, hanem ahogy ez akkoriban ment: „János, itt te leszel a tsz-elnök.” Nagydarab, erős, szorgalmas ember lévén egy darabig csinálta is e rábízott feladatot, de azután mégis gondolt egyet, és felköltözött Budapestre.

A fővárosban a Ganz-MÁVAG gyárban talált munkát, lakatosként és kazánkovácsként dolgozott. Itt találkozott egy lánnyal – akit később feleségül vett –, valamint annak édesanyjával. Ők mindketten adventhívők voltak. Általuk ismerte

BÚCSÚZUNK

meg hitünk alapjait, és János testvérünkől mélyen hívó Krisztus-követő lett, aki minden megismert igazságot be akart tölteni, így a szombat megünneplését is.

De hogyan tudta ezt megtenni, amikor munkahelyén szombaton is dolgozni kellett? Egyenesen nagyfőnökükhöz ment be kérésével, akinek olyan hitelesen tudta elmagyarázni a Bibliából a szombat kívánalmát, hogy az engedélyezte neki a szombati távolmaradást. Ehhez persze becsületes, lelkiismeretes munkája is hozzájárult, mert János testvérünk minden munkát elvállalt. Néha még olyat is, amit nem neki kellett volna elvégeznie. Erre egy példa: Volt olyan eset, hogy már hegyekben álltak a gyárudvaron a legyártott kazánok, de mivel nem voltak még lefestve, nem lehetett leszállítani őket. János elvállalta ezt a munkát is, holott nem festőként dolgozott a gyárban. Egy hosszú hétvége alatt (szombat este, vasárnap egész nap és este) végzett is a munkával, úgy, hogy annak hétfőn mindenki csodájára járt. Ide illik egy szép és tanulságos ige: „*Áldd meg, Uram, az ő erejét, és az ő kezének munkája legyen kedves előtted!*” (5Móz 33,11)

János testvérünk szép családi életet élt feleségével, Eszterrel és fiával, Jánossal. Élete megpróbáltatásai közé tartozott, hogy szeretett feleségét korán elvesztette. Nem nősült meg újra, betöltötte életét, hogy hűségesen szolgált az Úrnak.

Halála előtt, a kórházban is sokat imádkozott, szeretett volna még eljönni a gyülekezetbe, búcsút venni a testvérektől. Szeretett fia gyakran járt be hozzá a betegágyához, tőle el tudott búcsúzni.

Mély hite, hűsége Istenhez példaértékű lehet számunkra. Ha végigtekintünk János testvérünk életén, a bevezetőben idézett ige beteljesedését láthatjuk életében. Az Úr kegyelme volt vele, hogy megáldja, mert János is az igazságra mert vetni. Isten már egészen fiatalon kapcsolatba hozta őt a Bibliával, hogy megismerhesse Őt. A háború borzalmi elől átmenekítette Magyarországra. A tsz-elnökségből, ami nem az ő választása volt, kiemelte, és felhozta Budapestre. Itt hozzá illő

segítőtársat rendelt mellé, aki továbbvezette őt a hitben. Mindenben megáldotta őt az Úr, mert az Ő útján járt.

A viszontlátás reményében búcsúzunk szeretett testvérünktől.

Bohacek Zsuzsa a zugligeti gyülekezetből

Belső használatra szánt kiadvány.

Szerkesztők: Vankó Zsuzsa, Buda Júlia

Elérhetőségeink: www.kurtszo.hu;

e-mail: kurtszo@kurtszo.hu

Felelős kiadó: a Keresztény Advent Közösség elnöke,
valamint a Bibliaiskolák Közössége elnöke

Tel. 06-1/267-3947, 06-20/379-6020

www.bikkiado.hu; e-mail: info@bikkiado.hu